

PŘÍRUČKA K ZÁSADÁM, STRATEGIÍM A PŘÍSTUPŮM

DOKUMENT DT.1.4.1

Interreg
CENTRAL EUROPE European Union
European Regional
Development Fund

Forget Heritage

OBSAH

ÚVODEM	3
OPODSTATNĚNOST INVESTIC	7
PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A POLITIK	
EVROPA	12
ITÁLIE – JANOV A MILÁN	15
MAĎARSKO – PÉCS	21
NĚMECKO – NORIMBERK	25
CHORVATSKO – RIJEKA	31
SLOVINSKO – LUBLAŇ	35
POLSKO – VARŠAVA A BYDHOŠŤ	39
ČESKÁ REPUBLIKA – ÚSTÍ NAD LABEM	47
SHRNUTÍ	51
ZÁVĚRY	55

ÚVODEM

O PROJEKTU

Projekt Forget Heritage se zabývá otázkou, jak zlepšit spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve snaze najít trvale udržitelné řešení přeměny nevyužívaných historicky cenných budov.

Pro řadu měst v partnerských zemích je charakteristická existence nevyužívaných historických budov, např. bývalé továrny, nemocnice, nebo kasárny. Tyto budovy dotvářely dějiny i život místních společenství a jsou i nadále důležitou součástí kulturní identity daných regionů.

Mnohé kulturně a historicky cenné budovy jsou ve veřejném vlastnictví a jsou udržovány z veřejných prostředků. Tato situace se však mění a začíná být o ně stále větší zájem ze strany soukromých subjektů i občanských

iniciativ. Zapojení soukromého sektoru také nabízí příležitost k rozvoji koncepcí, které jdou nad rámec pouhé ochrany nebo zachování. Po přeměně může například stoupnout hodnota budov a jejich význam pro občany, ekonomiku, nebo tvůrčí odvětví.

Náročnou výzvou pro budoucí projekty je zachování vyváženost mezi ochranou a přeměnou, soukromým a veřejným zájmem, kulturním zájmem a hospodářskou životaschopností.

Cílem tohoto partnerství je poskytnout pomoc při zajišťování této vyváženosti a dále prozkoumat, zmnožit a efektivně využít často skrytého potenciálu málo využívaného kulturního dědictví, a to pro lepší kvalitu života všech aktérů.

O TÉTO PUBLIKACI

Tato příručka je součástí prvního technického souboru úkolů (WPT1) v rámci projektu Forget Heritage.

Každý projektový partner shromáždil příslušné právní předpisy a zásady v oblasti památkové ochrany platné v jeho zemi a připravil určitý rozsah doporučení pro další optimální postup. Příručka obsahuje přehled shromážděné platné legislativy na místní, územní a národní úrovni.

Kromě toho obsahuje základní přehled příslušné vnitrostátní praxe ochrany památek a kulturního dědictví a jejich využití. Je v ní uveden přehled aktérů i možností finanční podpory takovýchto projektů i jejího odůvodnění.

Díky příručce se lze seznámit nejen s tématem, ale i s některými přístupy a postupy. Ukazuje se v ní, že s podobnými problémy se potýkají i další partnerská města a jedním z jejich cílů je shrnutí úspěšných řešení zhodnocování kulturního dědictví.

Krátce řečeno: příručka je příležitostí zabývat se tématem i jakýmsi vstupním rozcestníkem pro místní politiky, kteří mají snahu přistoupit k revitalizaci historického majetku prostřednictvím iniciativ KTO a v závislosti na inteligentních kritériích a spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

Kromě toho zdůrazňuje zásadní význam tvůrčích a kulturních odvětví při vytváření a zavádění nových řešení přeměny nevyužívaných historických budov a ukazuje na bezpočet příležitostí pro rozvoj měst, které se v této souvislosti naskytují.

I když v rámci této příručky nelze a není možné poskytovat žádná právně závazná doporučení, přesto slouží jako informačně kvalitně podložený základ vašich vlastních projektů. Ne všechny zkušenosti jsou přenositelné, ale jako celek slouží ke zlepšení informovanosti a povědomí při nakládání s kulturním dědictvím.

CÍLE

Vytváření příručky bylo vedeno úsilím zaměřit se na následující cíle:

Pomoc při realizaci projektu zhodnocení kulturního dědictví

Příručka poskytuje stručný úvod do současného právního stavu kulturního dědictví a usnadňuje výzkum a plánování následujících kroků v souvislosti s realizací projektu zhodnocení kulturního dědictví.

Nadnárodní rámec

Země jednotlivých partnerů projektu mají své vlastní rozsáhlé právní předpisy, zásady a směrnice pro nakládání s kulturním dědictvím. Příručka se proto snaží pomoci při orientaci v tomto velkém množství právních předpisů, doporučení a postupů a o jejich stručnou rekapitulaci.

Předání znalostí

Díky dokumentaci obsahující nejdůležitější směrnice, paragrafy předpisů a doporučení se podporuje předání znalostí mezi partnery a subjektům mimo partnerský rámec

projektu, jejichž snahou je zhodnocení málo využívaného kulturního dědictví. Díky možnosti porovnat stav ve vlastní zemi s právní situací ostatních partnerů projektu, ale i užitečným tipům a řešením pro vypořádání se s různými právními rámci, dochází nejen k podpoře výměny informací mezi městy, ale i k umožnění komunikace napříč hranicemi.

Informovanost

Koncepce nového využití pro tvůrčí účely nabízí nespočet možností v oblasti ekonomické i kulturní. Mezi cíle příručky patří i zlepšení informovanosti o tomto vzájemném vztahu a v optimálním případě i podnícení aktivit odpovědných ekonomů a politiků.

Rámec pro tvůrce politik

Úvod a přehled příslušných právních předpisů, zásad a modelů financování by dále měl vést k lepší informovanosti místních aktérů o aktuálním problému. Může jim ukázat bod, kde se mohou zapojit i oni sami i pole jejich působnosti.

METODA

Tato příručka vychází z průzkumu právní situace v příslušné zemi nebo regionu provedeném partnerskými městy.

Partneři byli nejprve požádáni o shromáždění všech příslušných informací (právní předpisy, zásady, hlavní aktéři, možnosti financování a rozvojové programy) a o jejich dodání formou jednotného vzoru. Tyto vzory jsou dostupné v příslušných národních jazycích i v angličtině.

Předmětem dotazů bylo:

1. Popis systému ochrany kulturního dědictví v jednotlivých zemích
2. Přehled právních předpisů pro kulturní dědictví
  - v souvislosti s územním a urbanistickým plánováním,
  - v souvislosti s partnerstvím veřejného a soukromého sektoru,
  - v souvislosti s výstavbou,
  - v souvislosti s cestovním ruchem.
3. Popis nejdůležitějších místních, územních a vnitrostátních zásad s přímým i nepřímým vlivem na nemovité kulturní dědictví. Například politika přístupu k těmto oblastem:
  - rozvoj měst,
  - podpora kulturních a tvůrčích odvětví,
  - podpora podnikání,
  - podpora cestovního ruchu,
  - další oblasti (vzdělání, inovace aj.).
4. Přehled všech hlavních aktérů a jejich úloh
5. Průzkum možností financování a analýza aktuálních rozvojových programů
6. Doporučení týkající se příslušných právních předpisů a zásad

OPODSTATNĚNOST INVESTIC

INVESTICE DO KONCEPTŮ NOVÉHO VYUŽITÍ HISTORICKÝCH BUDOV

Kulturní identita a kvalita života

Kulturní dědictví je spojovacím prvkem evropské kulturní identity. Bez ohledu na objektivně krásné nebo zajímavé historické budovy a celky lze pozorovat rostoucí potřebu kontinuity a znalosti historicky utvářeného životního prostředí ze strany obyvatel měst. Města, která jsou díky velkému počtu památek atraktivní a osobitá, si vytvářejí autentičnost, lákají potenciální obyvatele a čelí nižší míře fluktuace.

Umístění a ekonomické faktory

Aktivně využívané historické budovy a rušné historické čtvrti vytvářejí atraktivní možnosti pro život i práci. V oblastech s vysokou hustotou památek a historických měst může být proto ochrana kulturního dědictví rozhodující výhodou z pohledu umístění a představuje slibnou investici.

Kromě pozitivních účinků pro obyvatele těchto měst je rostoucí městský cestovní ruch, který se dostavuje při dobře fungující politice ochrany kulturního dědictví i nezanedbatelným ekonomickým faktorem. Přínos z toho plyne především oblastem s historickými budovami a celky v centrech měst. Oblasti se zvláštním historickým významem také stále více přitahují turisty a jsou stále více předmětem zájmu tradičních zájezdů do měst a po památkách.

Památková ochrana jiných než významných národních památek

Historickým budovám, které nejsou strukturální součástí panoramat měst, se takové pozornosti často nedostává. Nejsou žádnou zřejmou hodnotou jako kulturní statky vzbuzující pocity hrdosti a rozvoj kvůli cestovnímu ruchu se na první pohled rozumně nejeví. I tyto celky však přispívají k identitě města a jsou svědky historie jeho obyvatel.

Pokud tyto památky zůstanou nevyužity a zanikají kvůli chybějící nebo jen nerealizované koncepci přeměny, dochází k nenapravitelné ztrátě. V dlouhodobém horizontu to může mít negativní vliv i na kulturní identitu celého území.

Protože využití pro turismus není vždy myslitelné na první pohled a někdy možná není ani vhodné, a protože ve většině případů už původní určení těchto kasáren, továren apod. není třeba, je důležité najít koncepty nové a smysluplné.

Právě zde může sehrát rozhodující roli tvůrčí a kulturní odvětví. Přinášejí nové pohledy, know-how i snahu o oživení, zachování a ochranu těchto míst, přičemž stále ještě nabízejí dostatek prostoru k rozvíjení současného i budoucího. Pro plné využití potenciálu kulturního dědictví jsou zapotřebí nové, pružnější a transparentní zásady a modely financování.

INVESTICE DO TVŮRČÍHO A KULTURNÍHO ODVĚTVÍ

Evropská identita

Svou sobě vlastní rozmanitostí a živostí kulturní a tvůrčí odvětví významně přispívají k vytváření evropské identity, a to prostřednictvím mnoha projektů, včetně přeshraničních, i modelů spolupráce a podnikání.

Nové perspektivy

Díky neobvyklým pohledům a přístupům dodávají hráči v tomto rozvíjejícím se odvětví nová řešení pro výzvy, kterým Evropa čelí. Vytvářením podmínek k udržení tempa s rychlým technologickým, hospodářským a sociálním vývojem v době digitalizace a globalizace posunuje kulturní a tvůrčí odvětví země Evropské unie na úrovni společenské i hospodářské.

Jako důležité prvky soudržnosti našeho společenství jsou umění a kultura výkonnými faktory inovativních technik a technologií. Pro využití tohoto potenciálu jsou na podporu těchto aktérů potřebné nové modely a v neposlední řadě i konkrétní prostor pro to uskutečňování jejich myšlenek.

Umístění a ekonomický faktor

V územních i mezinárodních studiích byla prokázána přímá úměra mezi tvořivostí a prosperující ekonomikou. Kromě přidané hodnoty nemovitostí v těchto oblastech to má v územích se silným tvůrčím odvětvím rovněž pozitivní vliv na regionální situaci v oblasti zaměstnanosti.

Tvůrčí odvětví jako jeden z nejrychleji se rozvíjejících oborů globální ekonomiky vytváří příležitosti pro vznik většího počtu

pracovních míst, pro hospodářský růst i pro inovaci. Jejich charakteristikou je především jejich velký význam pro rozvoj daného místa (dokonce i na základě demografických hledisek). Kromě toho kulturní a tvůrčí odvětví významným způsobem přispívají k hrubému národnímu produktu.

Prostory pro tvůrčí a kulturní odvětví

Pro tradiční odvětví je zakládání kreativních poboček nepochybným přínosem. Proto naše snahy posílit obchodní pozici vysoce závisí na otázce, zda jsme schopni vytvořit dostatek vhodných prostor.

Faktory charakterizujícími ideální působiště aktérů v kulturním a tvůrčím odvětví jsou snadná dostupnost, dále levné náklady na pronájem a rozvinutá infrastruktura. To jsou kritéria dokonale splňovaná celou řadou nevyužívaných památek, bývalých skladů a továren kulturní i historické hodnoty. Pokud se například přeměnou těchto budov vytvoří prostory pro filmovou produkci, umělecká studia a agentury, ukazují zkušenosti, že to může vést k oživení celé oblasti, která ležela ladem po mnoho let.

K využití dosaženého oživení a k dosažení dlouhodobě pozitivního účinku je nezbytná politická podpora. Aktéři v tvůrčích odvětvích často nezískají nic jiného, než dočasné povolení k využití nemovitostí. Tím se trvalé úsilí a investice zpomalují.

Pokud jsou prostory dány k dispozici na delší časové období a za stabilních podmínek, může mít dané území z pozitivních účinků vzniku tvůrčích a kulturních odvětví plný prospěch.

INTERVENCE

Právní předpisy a zásady shromážděné v této příručce se týkají hlavně zachování stávajícího kulturního dědictví a méně zohledňují potenciál spočívající v konceptech nového použití. Nevytváří se proto jimi dostatek odpovídajících podmínek na podporu takovýchto aktivit. I programů nebo dotací na přeměnu nevyužitých historických budov je méně.

Přeměna však s sebou přináší zásadní ekonomické a sociální přínosy, a to jak pro nemovitost, tak pro rozvoj města i celého regionu. Může dát vznik městské i sociální

regeneraci, vytvořit prostor pro inovace a hospodářský rozvoj a vnést nový život do méně rozvinutých oblastí. Ke spolupráci mezi politiky a tvůrčím a kulturním odvětvím by se proto mělo přistupovat trvale udržitelným a dlouhodobým způsobem, aby nešlo jen o využití prázdných prostor, ale i úplného potenciálu tvůrčí práce.

I když je zapojení soukromého sektoru důležitým faktorem úspěchu a kontinuity projektů se zaměřením na revitalizaci budov, je nutností zásah veřejné sféry i pomoci a podpory z její strany.

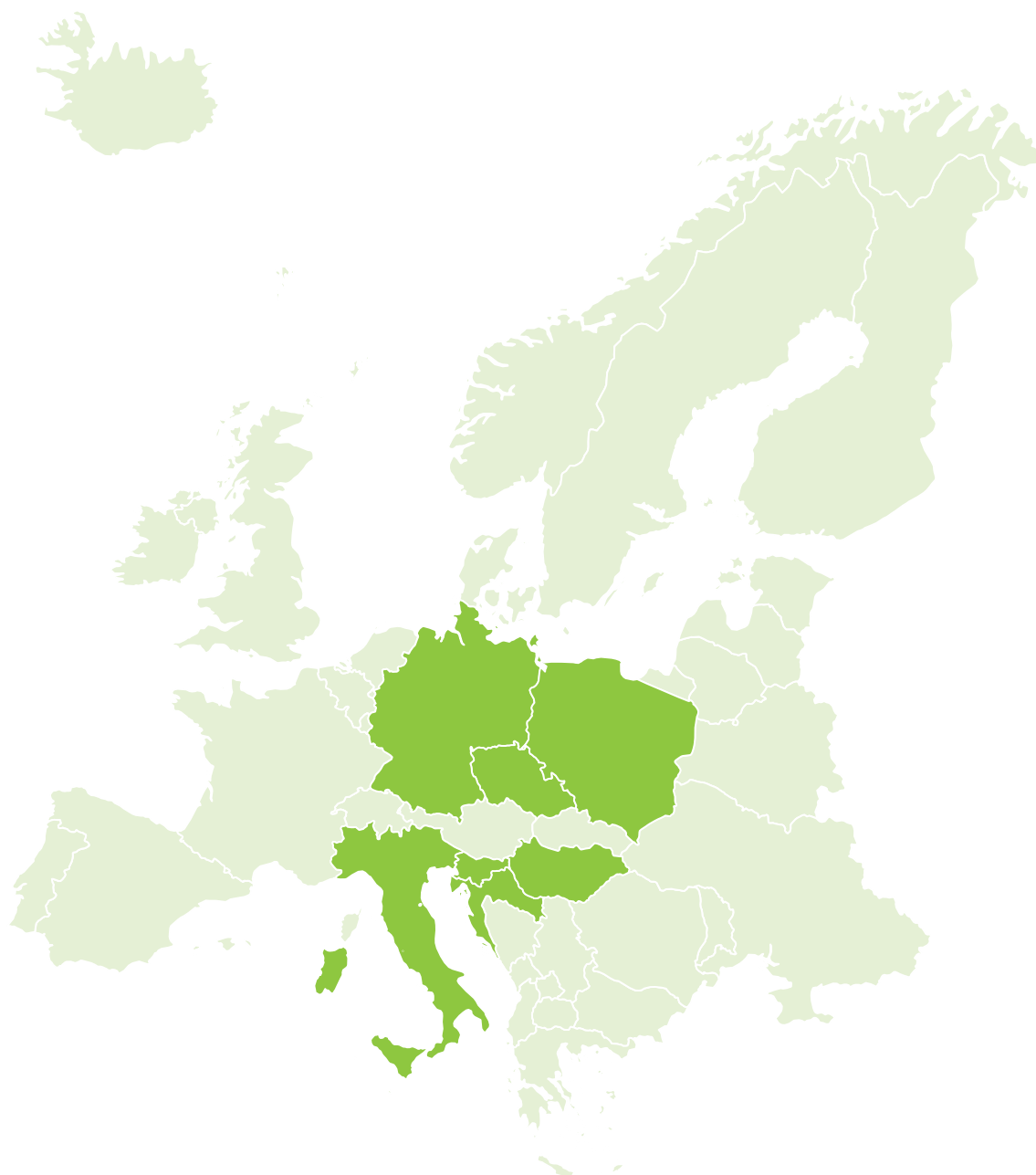
PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

A ZÁSAD NA ZÁKLADĚ PRŮZKUMU PROVEDENÉHO
JEDNOTLIVÝMI PARTNERY

EVROPA

ÚMLUVY A DOHODY

Mezinárodní

Regulaci a podpoře ochrany historických památek se věnují různá usnesení, dohody a doporučení Rady Evropy, Mezinárodní rady pro zachování historických památek (ICOMOS) i organizace UNESCO.

- Haagská úmluva ze dne 14. 5. 1954
- Evropská kulturní úmluva ze dne 19. 12. 1954
- Mezinárodní charta o zachování a obnově historických památek a celků z roku 1964
- Úmluva UNESCO o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví ze dne 16. 11. 1972
- Evropská charta o ochraně památek v rámci úmluvy o světovém dědictví ze dne 26. 9. 1975

- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy z Granady ze dne 3. 10. 1985
- Mezinárodní charta o zachování historického dědictví, Washingtonská charta z roku 1987
- Rámcová úmluva Rady Evropy o hodnotě kulturního dědictví ze dne 27. 10. 2005

Existují i další právní předpisy týkající se kultury obecně, archeologického dědictví, kulturní krajiny, zahrad, podmořského kulturního dědictví a dovozu kulturních statků. Mají jen nepatrný vliv na přeměnu kulturního dědictví a nejsou proto uvedeny samostatně.

Evropa

Nového využití kulturního dědictví v Evropě se týkají následující dohody nebo charty:

- Evropská charta ochrany památek
- Evropská úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy

Poznámka: Benátská charta z roku 1964 (Mezinárodní charta pro zachování

a obnovu památek a lokalit) je považována za celosvětově nejdůležitější text pro zachování památek, zůstává však zatím právně nezávazná a v této příručce není uvedena.

EVROPSKÁ ÚROVEŇ

Úmluva Rady Evropy o ochraně architektonického dědictví Evropy (Granadská úmluva) podepsaná 3. října 1985 v Granadě na 2. celoevropské konferenci ministrů pro ochranu památek

---

Přijetí úmluvy je pro členské státy právně závazné.

Svým podpisem se příslušné státy zavázaly k evidenci a provedení soupisu statků, které mají být chráněny. Rovněž se zavazují zajistit právní ochranu a zachování památek, finanční podporu a ochranu architektonického dědictví proti škodlivým vlivům prostředí.

- Definice pojmu „architektonické dědictví“
- Evidence statků, které mají být chráněny
- Postupy právní ochrany
- Doprovodná opatření
- Sankce
- Ochranná opatření
- Zapojení a sdružování
- Informace a odborná průprava
- Koordinace ochranných opatření na evropské úrovni
- Závěrečná ustanovení

Evropská charta architektonického dědictví byla přijata Výborem ministrů Rady Evropy a slavnostně vyhlášena na kongresu o evropském architektonickém dědictví konaném v Amsterdamu ve dnech 21. až 25. října 1975.

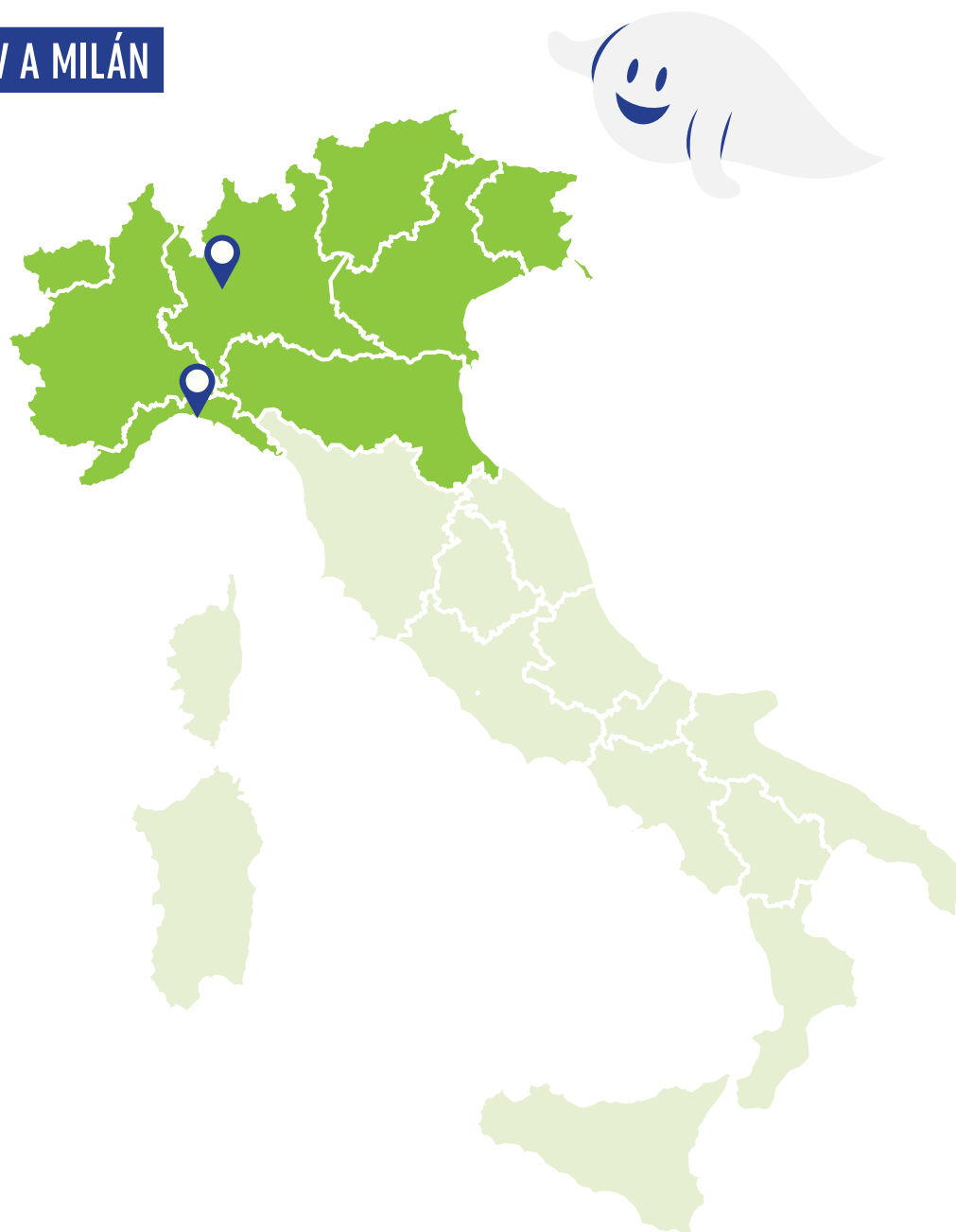
Výbor ministrů přijímá a vyhláší zásady níže uvedené charty vypracované komisí Rady Evropy pro památkovou péči:

1. Evropské architektonické dědictví je tvořeno nejen našimi nejvýznamnějšími památkami, ale skládá se i ze skupin menších budov v našich starých městech a vesnicích zasazených do svého přírodního nebo člověkem vytvořeného prostředí.
2. Minulost zakotvená v architektonickém dědictví poskytuje druh prostředí, který je nenahraditelný pro vyváženost a plnost života.
3. Architektonické dědictví je kapitál nenahraditelné duchovní, kulturní, sociální a ekonomické hodnoty.
4. Struktura historických center a lokalit přispívá k harmonické sociální rovnováze.
5. Architektonické dědictví hraje důležitou roli v oblasti vzdělávání.
6. Toto dědictví je v ohrožení.
7. Integrovanou ochranou lze tomuto ohrožení předejít.
8. Integrovaná ochrana se neobejde bez právní, úřední, finanční a technické podpory.
9. Integrovaná ochrana nemůže uspět bez spolupráce všech.
10. Evropské architektonické dědictví je společným vlastnictvím našeho kontinentu.

ITÁLIE

JANOV A MILÁN

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - ITÁLIE

Národní a regionální úroveň

Dle MiBACT je primární odpovědnost za národní památky věcí celostátní, regiony a obce pak nesou odpovědnost za místní památky. Například v Janově jsou velmi významná muzea (např. Polo Museale di

Strada Nuova) závislá přímo na obecním financování. V tomto případě přichází určitá část prostředků trvale ze soukromého sektoru (kulturní nadace atd.).

Místní úroveň

Místní janovský projekt PUC jasně uvádí způsob možného provádění architektonických a urbanistických úprav v oblasti působnosti obce Janov, a to i v případě památkových kulturně významných

lokalit (tj. oblasti v blízkosti Villa Giustiniani Cambiaso ve čtvrti Albaro s významnými díly, která v roce 1548 vybudoval renesanční architekt Galeazzo Alessi z Perugie).

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Ministerstvo pro kulturní dědictví a činnosti a cestovní ruch

Ministerstvo je autorem hlavního kodexu kulturního dědictví, kterým se řídí každý aspekt tohoto odvětví. Kodex stanoví pravidla využívání i nového využití kulturního dědictví a organizuje finanční podporu veřejných i soukromých subjektů.

Region Ligurie

Úprava ochrany kulturního dědictví z několika hledisek. Identifikace úlohy soukromého sektoru a přidělování finančních prostředků.

Region Lombardie

Právně podložená reorganizace kulturní oblasti, zavádění nových programů a nástrojů

financování díky podílu soukromé sféry i dobrovolnictví, posílená role dobrovolnictví.

Ministerstvo hospodářství a financí; ministerstvo dopravy; ministerstvo pro regionální záležitosti a autonomie

Zvýhodnění každého subjektu (veřejného i soukromého), který poskytne dar v souvislosti s kulturním dědictvím. Zjednodušení byrokratických postupů.

Ministerstvo hospodářství a financí; ministerstvo hospodářského rozvoje; ministerstvo školství

Vytvoření nového druhu začínajících podniků zaměřených (mj.) na kulturní dědictví, regulaci územního plánování a ochranu kulturního dědictví.

LEGISLATIVA - ITÁLIE

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Codice dei beni culturali e del paesaggio ai sensi dell'articolo 10 della legge 6 luglio 2002, n. 137 Decreto Legislativo 22 Gennaio 2004, n. 42

Kód předepisuje základní ustanovení týkající se kulturního dědictví i přírodní a kulturní krajiny (Artt. 1, 4). Hlavním cílem je dosáhnout

zachování spolu s veřejným využíváním a ochranou kulturního dědictví.

>> Urbanismus

Zákon poskytuje orientační směry využívání a nového využívání kulturního dědictví (Artt. 6, 10, 20, 45), spolu s péčí o kulturní památky (Artt. 53, 57, 65, 95), a to bez ohledu na povahu vlastnictví (veřejné/soukromé) (Artt. 102-117).

>> Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Zákon stanovuje úlohu občanů při ochraně kulturního dědictví (čl. 5, 6, 102, 117). Partnerství soukromého sektoru je vítáno, ovšem pouze pod přímým vlivem MiBACT.

Veřejné kulturní dědictví nikdy nesmí přejít do soukromých rukou, s výjimkou případů uvedených v zákoně (Artt, 57-65).

>> Výstavba

Zákon obsahuje pravidla veřejného zájmu (Art. Jakmile je lokalita vyhlášena jako veřejný zájem, existují omezení, pokud jde o budovy nebo movitý majetek.

V tomto případě mají při zachování lokalit kulturního dědictví (nebo krajiny) povinnost součinnosti s MiBACT i občané.

D.L. 31 maggio 2014, n. 83 Convertito in legge, con modificazioni, dall' art. 1, comma 1, L. 29 luglio 2014, n. 106. Disposizioni urgenti per la tutela del patrimonio culturale, lo sviluppo della cultura e il rilancio del turismo.

Tímto zákonem se stanoví nový typ finanční podpory kulturního dědictví, a to na základě zvýhodnění darů souvisejících s kulturním dědictvím (čl. 1).

Zákon poskytuje nový strategický plán pro kulturní dědictví a stanoví naléhavá opatření v oblasti zjednodušení, transparentnosti a řádné správy (Artt. 7, 8, 12, 17).

Decreto legge 12 settembre 2014, n. 133, coordinato con la legge di conversione 11 novembre 2014, n. 164, recante: "Misure urgenti per l'apertura dei cantieri, la realizzazione delle opere pubbliche, la digitalizzazione del Paese, la semplificazione burocratica, l'emergenza del dissesto idrogeologico e per la ripresa delle attività produttive".

Vyhláška zavádí několik naléhavých úprav, zejména pokud jde o finanční prostředky EU (čl. 12) a jejich správu. Hlavním cílem je zjednodušit proces správy a plně využít

fondů EU. Kromě toho zákon stanoví pravidla zhodnocování nevyužitých kulturních památek (čl. 25, 26 a 33).

Decreto-legge 18 ottobre 2012, n. 179, coordinato con la legge di conversione 17 dicembre 2012, n. 221, recante: "Ulteriori misure urgenti per la crescita del Paese".

Vyhláškou se zavádí nový typ začínajících podniků (čl. 25) zaměřených mj. na kulturní dědictví a stanoví nová pravidla financování projektů. Kromě úpravy jiných částí vyhláška vytváří i nový standard v oblasti marketingu

kulturního dědictví (čl. 32) a partnerství veřejného a soukromého sektoru. Dále upravuje i rozvoj několika oblastí kulturního dědictví (čl.

Codice del Terzo settore, Decreto Legislativo 3 luglio 2017, n. 117 a norma dell'articolo 1, comma 2, lettera b), della legge 6 giugno 2016, n. 106.

Zákon reguluje třetí subjekty provádějící činnosti, které jsou v obecném zájmu pro dosažení cílů občanských, solidárních i sociálních a jejichž cílem není dosahování zisku. Jeho předmětem je úprava

dobrovolnictví a jeho činností, sdružení a nadací třetího sektoru, ale i zvláštních subjektů, jako např. sdružení zabývajících se sociální pomocí a dobročinností.

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ – LIGURIE

Legge regionale 31 ottobre 2006, n. 33 Testo unico in materia di cultura

Tímto regionálním zákonem se stanovují hlavní účely péče o kulturní dědictví (čl. 1) s vymezením úlohy regionálních a místních subjektů (Artt. 2, 4). Specifikují se zde typy partnerství veřejného a soukromého

sektoru (Artt. 16, 19) a zhodnocování místních kulturních památek (Artt. 23, 26), a to i z pohledu ekonomického vytvořením zvláštního fondu (čl. 30).

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ – LOMBARDIE

Legge regionale 7 ottobre 2016 - n. 25 Politiche regionali in materia culturale - Riordino normativo

Tímto regionálním zákonem dochází ke zjednodušení a aktualizaci legislativy týkající se hmotného a nehmotného kulturního dědictví a stanoví se hlavní účely péče o kulturní dědictví (čl. 1) s vymezením úloh regionálních i místních aktérů. (Artt. 3,4,5).

Specifikují se zde typy partnerství veřejného a soukromého sektoru (Artt. 12, 29, 37) a zhodnocování místních kulturních památek (Artt. 12) a to i z pohledu ekonomického vytvořením nových programů a nástrojů financování (čl. 42, 43).

MÍSTNÍ ÚROVEŇ – JANOV

Provvedimento n. 165, Piano Urbanistico Comunale del Comune di Genova

Tento místní předpis upravuje způsoby a možnosti vzniku, přesunu a demolice budov, služeb a zelených ploch (ve veřejném i soukromém vlastnictví) v prostoru Janova (čl. 1).

Uvádí zvláštní pravidla pro ochranu kulturního dědictví (čl. 10 bis). Hlavním cílem je zajistit obnovu kulturních památek v rámci plánu výstavby.

Regolamento sulla collaborazione tra cittadini e amministrazione per la cura, la gestione e la rigenerazione in forma condivisa dei beni comuni urbani. Abrogazione del "regolamento sugli interventi di volontariato", approvato con deliberazione del consiglio comunale n. 126 del 22.11.1999

V této směrnici je uveden nový typ spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem při využívání a nového využití kulturního dědictví (čl. 1).

Zakládají se zde partnerské smlouvy s občany (čl. 4) tím, že se jim poskytuje klíčová úloha při ochraně a zachování kulturního dědictví (čl. 5–9). Směrnici se také občanům poskytují daňové výhody (čl. 10).

MÍSTNÍ ÚROVEŇ – MILÁN

Delibera Consiglio Comunale N.16 del 22.05.2012 Piano Governo Territorio (PGT) Comune di Milano

Tento místní předpis upravuje způsoby a možnosti vzniku, přesunu a demolice budov, služeb a zelených ploch v prostoru Milána (PdR artt. 5, 10 e 11 a PdR artt. 12–17)

kulturního dědictví (PdR artt. 12–17). Hlavním cílem je obnova stávajícího města a podpora vyváženého a udržitelného modelu urbanistického rozvoje.

Stanovuje zvláštní pravidla pro ochranu

(PdR artt. 5, 10 e 11 a PdR artt. 12–17)

ZÁSADY - ITÁLIE

Ochrana a využívání kulturního dědictví

Kulturní dědictví nesmí být vnímáno jako zátěž, nýbrž jako velkolepý dar minulosti a výrazný odkaz pro budoucnost. Zákon musí hledat rovnováhu mezi ekonomickou činností a zachováním kulturního dědictví. Z tohoto pohledu se italská zákonodárce prostřednictvím několika různých předpisů a zákona o kulturním dědictví usilují o zásahy ve všech aspektech.

Počínaje znalostmi a povědomím o kulturních statcích po daňové úlevy a příležitostné fondy vytvořili zákonodárci účinný cyklus, v němž je umění příležitostí najít zaměstnání a zvýšit příliv turistů.

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí Vytvoření

hlavního zákona o kulturním dědictví upravujícího každý aspekt tohoto odvětví.

Kodex stanoví pravidla využívání i nového využití kulturního dědictví a organizuje finanční podporu veřejných i soukromých subjektů. Zákon je základní normou

upravující kulturní dědictví. Kromě něj jsou tu i další, podrobnější předpisy upravující různé aspekty.

Zákon zavádí přísná nařízení pro cirkulaci kulturního dědictví, a to zejména pro eliminaci mezer v zákonech.

Činnosti

Použití a opětovné použití kulturního dědictví za veřejného dohledu.

Financování

Prostředky státního rozpočtu a daňové úlevy, a to zejména s ohledem na přidanou

uměleckou hodnotu a soukromé dary

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí pro Ligurii

Úprava ochrany kulturního dědictví z několika pohledů.

Jedním z hlavních cílů tohoto regionálního zákona je velký důraz na roli soukromé sféry. Dalším cílem je určení zdrojů financování na ochranu minimální úrovně kvality v této oblasti.

Zákonem se vytváří program zhodnocování kulturního dědictví, identifikace kulturních památek a institucí s potřebou ochrany a financování. Je zde i úprava rozvoje nemovitého kulturního dědictví.

Shrnutí pro Lombardii

Úprava ochrany kulturního dědictví z několika pohledů.

Region Lombardie podporuje integrované a multi-sektorové územní plánování založené na spolupráci mezi veřejnými a soukromými

subjekty.

Účelem integrovaných plánů kultury je provádění a prosazování integrovaných kulturních opatření jak v územním měřítku, tak v oblasti prioritních problémů.

Činnosti

Regionální zásady v oblasti kulturního dědictví

Financování

Prostředky regionálního rozpočtu

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí pro Janov

Hlavním cílem těchto předpisů je úprava územního a urbanistického plánování na území Janova. Prostřednictvím řádného územního rozvoje lze skutečně chránit různé nutné potřeby, a to i kulturní dědictví.

V PUC se věnuje každému aspektu

týkajícímu se nemovitostí a právní regulaci plánu rozvoje města s ohledem na veřejné a soukromé potřeby. PUC je základním dokumentem pro veškeré projekty výstavby a určuje, zda lze budovu vybudovat nebo dokonce upravit. Obsahuje také estetická pravidla týkající se konstrukce fasád.

Shrnutí pro Milán

Tímto místním předpisem se stanoví zvláštní pravidla pro ochranu kulturního dědictví. Jedná se o úpravu územního a urbanistického plánování na území města Milán. Hlavním cílem je obnovit stávající prostor města a podpora vyváženého a udržitelného modelu jeho rozvoje.

Obec Milán prostřednictvím PGT určuje pravidla využívání a ochrany kulturního dědictví i propracovaný systém pobídek pro obnovu historicky zajímavých budov.

Činnosti

Místní zásady v oblasti kulturního dědictví

Financování

Prostředky místních rozpočtů

ZÁVĚR - ITÁLIE

Pokud jde o hledisko právních předpisů, lze na vnitrostátní úrovni v posledních letech pozorovat stále větší pozornost věnovanou KTO i ochraně kulturního dědictví.

Byly zveřejněny konkrétní normy uznávající definice a role KTO a určující konkrétní zásady v tomto odvětví (např. určení KTO jako klíčového prvku zotavení z hospodářské krize a dalšího rozvoje, speciální předpisy a určení rozpočtových prostředků).

Podrobnými zásadami zhodnocování kulturního dědictví se zavádí usnadňující podmínky (např. dotované nájemné) použité v případě přidělení kulturního dědictví subjektu ze sféry KTO.

MAĎARSKO

PÉCS

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - MAĎARSKO

Národní a regionální úroveň

Ochrana a zachování kulturního dědictví (hmotného i duševního) je odpovědností sdílenou mnoha vládními institucemi, např. zástupcem Státního sekretariátu pro

ochranu kulturního dědictví pod dohledem Úřadu premiéra a okresních a obecních úřadů pro výstavbu a ochranu památek.

Místní úroveň

Identifikace, evidence, ochrana a rozvoj místních nemovitých památek a péče o ně je odpovědností obcí, do které činnost ochrany národních památek nezasahuje. O převzetí

budov pod svoji ochranu nebo ukončení této ochrany, a dále o souvisejících omezeních, povinnostech a dotacích rozhoduje správa obce.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Ministr pro ochranu kulturního dědictví

Úřad vlády v Budapešti

Organizuje a dohlíží na činnost a řídí orgány jmenované konkrétním nařízením vlády. Zároveň tyto orgány i přispívají k plnění úkolů ministra.

Rozhodnutí a usnesení přijatá těmito orgány podléhají ve fázi přípravy přezkumu poradním orgánem, který v případě potřeby nabízí i pomoc.

Tyto orgány nabízejí své odborné znalosti a poradenství na podporu ochrany kulturního dědictví.

- nabytí platnosti
- dodržování předpisů
- kontrola
- využití pomoci
- sankce

Místní (komunální) správa - místní správa okresu Pécs

Hlavní architekt města

Rozhoduje o ochraně na místní úrovni. Ve vyhláše rady města je uveden seznam stavebních památek chráněných na místní úrovni a určena konkrétní výše podpory.

Místní správa má za povinnost zaslat návrh nařízení o zrušení ochrany na místní úrovni mimo rozvoj města orgánu památkové péče.

- Vydávání úředních povolení
- Dodržování vnitrostátních právních předpisů

LEGISLATIVA - MAĎARSKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Zákon LXIV o ochraně kulturního dědictví

Ochrana nemovitého dědictví je upravena zvláštním právním předpisem, je však částečně začleněna i do stavebního zákona (Zákon LXXVIII. z r. 1997). Podle tohoto zákona se nemovité památky dělí na

- a) mezinárodní
- b) národní
- c) místní

a má se o ně odpovídajícím způsobem pečovat, mají se chránit, využívat a prezentovat. Zákon určuje instituce, které jsou odpovědné za jeho provádění na dané úrovni, a také vymezuje obecné role jednotlivých úrovní.

Zákon LXXVIII. z r. 1997 o ochraně a tvorbě zastavěného prostředí.

Jedná se o obecný rámec pro výstavbu a ochrana kulturního dědictví je jeho součástí. Definuje cíle ochrany kulturního dědictví i odpovědnost jednotlivých vládních orgánů

za ochranu jednotlivých typů nemovitých památek (např. místní orgány jsou určeny k ochraně památek s místním významem).

Zákon LXIV. z roku 2001 496/2016. (XII. 28.) - nařízení vlády o zásadách památkové péče Zákon LXXVIII. z roku 1997

Architektonické památky se mají užívat odpovídajícím způsobem s ohledem na historickou hodnotu a původní funkce budovy, přičemž novou funkcí nesmí dojít k ohrožení hodnot, které jsou předmětem ochrany.

Památko nebo dědictví se má prezentovat veřejnosti, byť s přihlédnutím k zájmům vlastníka a současnému využívání.

Užíváním budovy nesmí dojít k ohrožení historické hodnoty. Při výběru technicky, ekonomicky a funkčně ekvivalentních úprav má mít přednost varianta s nejnižším

potenciálem poškození.

Během rekonstrukce a užívání má investor umožnit opětovné začlenění historicky souvisejících objektů a jejich částí, přičemž součásti, bytové zařízení a příslušenství, které byly odstraněny, ale je možno je nalézt, se mají vrátit na svoje původní místo.

Novější dostavby, příslušenství nebo nové budovy na pozemku, jejichž součástí je architektonické dědictví, nikdy nesmějí ohrozit pravost, trvání a vzhled památky.

Památku nikdy nelze zcela zrušit.

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Místní stavební předpisy

Předpisy o chráněných památkových zónách
Zóny chráněných sídelních památek
Omezení obecné ochrany prostředí a jiná omezení

Povolování, ukládání povinností a kontrola
Pro zvláštní druhy budov a architektonického dědictví platí zvláštní právní úprava

ZÁSADY - MAĎARSKO

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

O místní ochraně rozhoduje místní správa.	3. Vznik a zánik místní ochrany
Samospráva města Pécs, usnesení 37/2002. (VI. 28.)	4. Profesionální požadavky na výstavbu v chráněných památkách a lokalitách.
1. Obecná ustanovení	5. Památková péče, dotace a podmínky podpory objektů požívajících místní ochrany
2. Kategorie místní ochrany	

Činnosti

Vyhláškou zastupitelstva města se stanoví seznam nemovitých památek chráněných na místní úrovni a určuje konkrétní výše podpory.

Financování

Obnova nebo zachování je financována vlastníkem a místní správa poskytuje finanční podporu (nejvýše 50 % nebo 3 200 €/rok).

ZÁVĚR - MAĎARSKO

Ochrana kulturního dědictví je financována maďarskou vládou, přestože existuje mnoho případů doplnění této podpory z prostředků EU nebo jiného externího zdroje financování (např. Norské granty, podpora v rámci programu Světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO) k dosažení specifických cílů. Toto finanční zázemí je doplňováno příležitostnými příspěvky ze strany místních správ.

Po dobu 8 let neexistovaly žádné konkrétní zásady zabývající se ochranou kulturního dědictví.

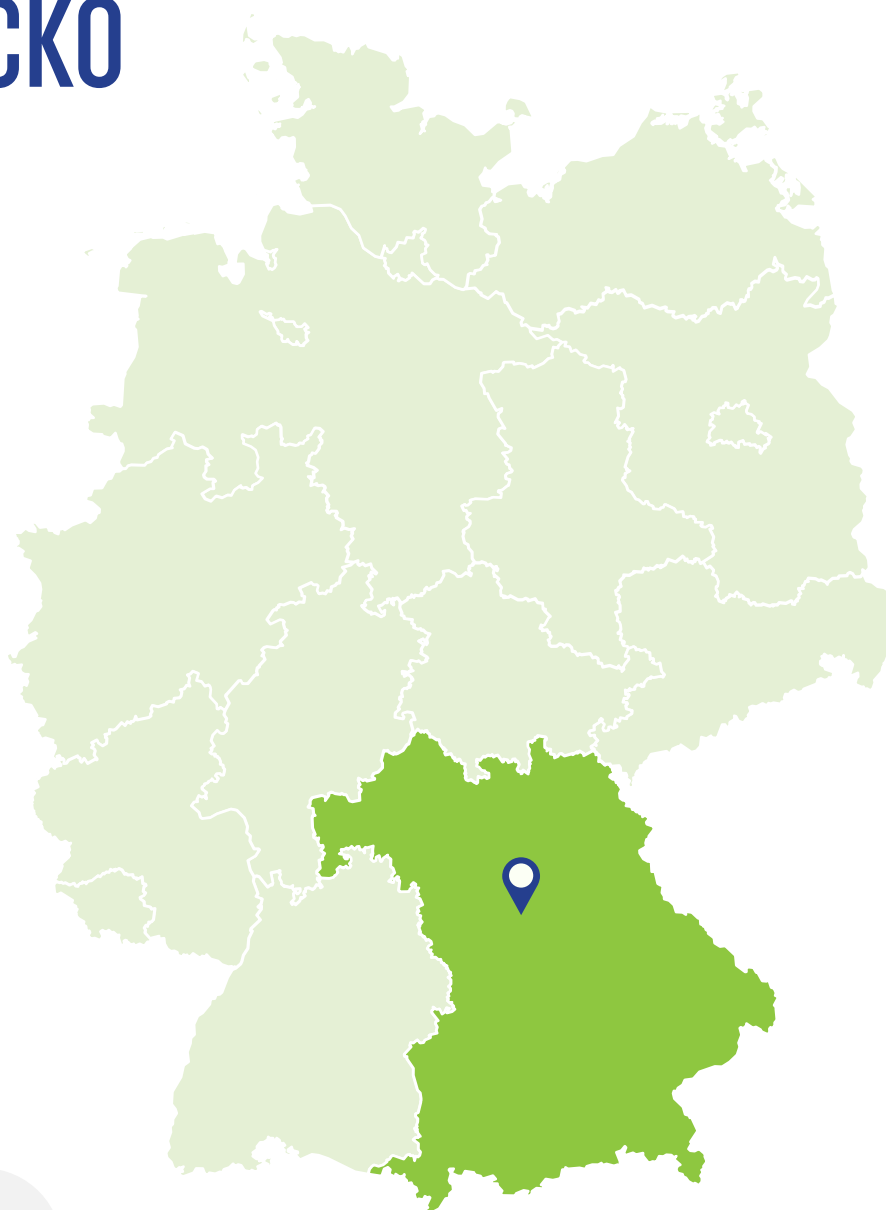
Až do prosince 2011 měly být určité památkové lokality uvedené v příloze zákona LXIV. z r. 2001 ve vlastnictví státu, protože podle zákona musel být vlastníkem všech objektů vyjmenovaných právním předpisem stát. To znamená, že soukromý sektor byl z památkové péče zcela vyloučen a jeho účast byla omezena na dodavatelské nebo subdodavatelské vztahy. V prosinci 2011 byl zákon změněn a stát už tyto objekty nevlastní.

NĚMECKO

NORIMBERK

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - NĚMECKO

Národní a regionální úroveň

Právní předpisy týkající se ochrany památek jsou prováděny v rámci stávajících vertikálních správních struktur, jejichž směr určuje národní federální legislativa následovaná legislativou spolkových zemí a obcí.

Podle rozdělení odpovědnosti mezi spolkovou vládou a spolkovými zeměmi je ochrana historických budov a péče o ně

jedním z neodmyslitelných úkolů spolkových zemí. Tyto země provádějí právní předpisy z hlediska obsahu a správy v souladu se zákonem o ochraně národních kulturních památek. Federální vláda má v podstatě pouze roli spolufinancující, která se odvozuje ze zřejmé potřeby zachování a obnovy národně cenných kulturních památek.

Místní úroveň

Veškeré požadavky, opatření, žádosti o financování a plánování se primárně řeší na místní úrovni. Jejich primárním příjemcem je tedy město nebo obec. Týká se to obvykle

tzv. Dolního úřadu na ochranu památek (Untere Denkmalschutzbehörde), tj. stavebního úřadu (Bauordnungsbehörde) města Norimberk.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Národní - Federální ústav pro výstavbu, urbanismus a územní výzkum

Spolková vláda, spolkové země i obce řeší svou odpovědnost za architektonické kulturní dědictví prostřednictvím vypracovaného programu „Ochrana městských památek (Städtebaulicher Denkmalschutz)“ v rámci podpory rozvoje měst.

Regionální - Bavorské státní ministerstvo školství, kultury, vědy a umění

Nejvyšším orgánem památkové péče v Bavorsku je Bavorský stát.

Pokud není uvedeno jinak, nesou odpovědnost za provádění zákona o ochraně památek Dolní úřady na ochranu památek.

Pouze v případech uvedených v čl. 73, odst. 1 bavorské stavební vyhlášky (BayBO) jsou dolní úřady nahrazeny úřady horními.

Regionální a místní – Dolní úřad na ochranu památek

Pokud jde o stavební opatření u architektonických, uměleckých, nebo zemních památek podléhajících schválení, zkoumá Dolní úřad pro ochranu památek, zda nejsou narušeny zájmy ochrany kulturního dědictví.

Místní - stavební úřad

Zpracování žádostí o granty řeší stavební orgány, s výjimkou žádostí adresovaných Německé nadaci pro ochranu památek.

LEGISLATIVA - NĚMECKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Federální stavební zákon (Baugesetzbuch - BauGB)

Nejdůležitějším právním předpisem pokud jde o výstavbu a nejdůležitějším prostředkem plánování rozvoje měst je v Německu federální stavební zákon.

Při přípravě koncepcí výstavby je nutno zohledňovat problematiku kulturního dědictví, ochrany a zachování památek a vzhledu vesnických sídel nebo příslušné krajiny jako celku. To zahrnuje zejména čtvrti, ulice a náměstí historické nebo umělecké hodnoty, ale i části obce s významem pro urbanistický rozvoj.

>> Urbanistické plánování

Zákon definuje kritéria hodnocení potřeby obnovy a stanoví obecné cíle těchto opatření. Upravuje i zapojení zúčastněných stran. Od roku 1971 se veřejné financování

obnovy narušených městských čtvrtí a obcí provádí prostřednictvím programu v rámci federace a spolkových zemí s názvem „Städtebauförderung“. Součástí „Städtebauförderung“ je program „Städtebaulicher Denkmalschutz“, který je určen městům s historickými centry.

>> Partnerství veřejného a soukromého sektoru

Spolupráce se soukromými osobami, § 11 Smlouva o rozvoji města: Obec může uzavřít smlouvu o rozvoji města se soukromými smluvními stranami. Tyto smlouvy musí být v písemné formě a služby sjednané mezi stranami musí být přiměřené s ohledem na veškeré okolnosti.

Zákon o dani z příjmů (Einkommenssteuergesetz - EstG)

Paragrafy 7i, 10f a 10g upravují sníženou daň a daňové úlevy pro majitele historických

památek a chráněných kulturních statků.

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Bavorský zákon o památkové péči (Bayerisches Denkmalschutzgesetz - BayDSchG)

Tento zákon tvoří právní základ ochrany kulturního dědictví (památkové péče) na území Bavorska.

Definuje přístup a určování památek, upravuje povinnosti, podává informace o možných typech užívání těchto budov a

upravuje opatření, která jsou předmětem povolování. Uvádí také opatření, že vlastníci památek mohou být k určitým výkonům donuceni.

Dále upravuje spolufinancování stavebních úprav a daňové úlevy.

ZÁSADY - NĚMECKO

Uchovávání a obnova německého kulturního dědictví

Zachování a obnova kulturních památek ve Spolkové republice Německo byl a stále je jedním ze základních úkolů kulturní politiky celé federace. Hlavní břemeno však vzhledem ke svým kompetencím nesou spolkové země. Značné prostředky se ale vynakládají i ze zdrojů obcí, církví, nadací i soukromého sektoru

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

S cílem podpořit péči o historické památky, např. budovy a zemní památky, ale také historické parky a zahrady obzvláštního významu vzhledem k architektonickým, historickým nebo vědeckým úspěchům byl ustanoven „Program kulturních památek

národního významu“ (National wertvolle Kulturdenkmäler). Mezi lety 1950 a 2014 bylo zachráněno a obnoveno asi 640 kulturních památek s celkovým rozpočtem kolem 353 milionů.

Činnosti

Financování z Programu ochrany památek, financování ze Zvláštního investičního programu, politická doporučení, konference

a publikace, udílení Německých cen za památkovou péči

Financování

Federální finanční prostředky jsou přidělovány podle příslušných rozpočtových předpisů a v rámci limitů zdrojů ročních rozpočtů. Způsob financování federální vlády

je zpravidla pouze částečné financování. Žadatel musí plně využít své vlastní finanční zdroje, a to v mezích přiměřenosti.

REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Obecné zásady pro poskytování finančních prostředků pro ochranu a zachování památek

Činnosti

- poradenství a pomoc v otázkách týkajících se památkové péče
- praktická ochrana památek
- financování opatření

Financování

Granty Státního úřadu památkové péče	Místních a regionální subjekty (obce, okresy a regiony)
Dotace a půjčky od tzv. kompenzačních fondů („E-fondů“)	KfW Förderbank – Kreditanstalt für Wiederaufbau (Německá rozvojová banka)
Dotace a půjčky od Bavorské státní nadace	

Ochrana kulturního dědictví v měřítku urbanistického rozvoje (Städtebaulicher Denkmalschutz)

Program byl zřízen federální vládou a jednotlivými spolkovými vládami a jeho účelem byla záchrana historických městských center před rozsáhlým úpadkem i jejich zachování jako architektonických celků mimo rámec vlastností jednotlivých budov. Na začátku programu bylo hlavním cílem zajistit stávající strukturu historických budov ve městech. Později se stále více dostávalo do popředí funkční posilování a udržitelné oživení starých oblastí měst. V roce 2009 byl program zaveden i ve starých spolkových zemích.

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Prostřednictvím vypracovaného programu řeší spolková vláda, spolkové země i obce svou odpovědnost za architektonické kulturní dědictví. Zachování a rozvoj tohoto dědictví s orientací na budoucnost je jednoznačně ve veřejném zájmu.

Činnosti

Ochrana hodnotných budov a celků historického, uměleckého nebo urbanistického významu.

Financování

Od zahájení programu v roce 1991 až do roku 2013 poskytla federální vláda na opatření městské památkové ochrany přibližně 2,23 miliardy eur.

REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Obecné zásady podpory rozvoje měst
Za podpory Evropské unie a federální vlády podporuje spolková země Bavorsko opatření urbanistické obnovy.

Vláda stanovuje rámec podpory a žádá obce o předložení všech potřebných dokumentů k žádosti. To je nutno provést v určitém termínu.

Činnosti

Posílení center vnitřních měst i center čtvrtí
Pokračující rozvoj městských a místních čtvrtí s odlišnými sociálními, hospodářskými a ekologickými požadavky na rozvoj

Realizace nebo obnova udržitelné městské struktury v oblastech s významným úbytkem funkčnosti, zejména v případě opuštěných oblastí a velkého množství volných objektů.

Financování

Financování je realizováno v podobě grantů.
Maximální výše finančních prostředků je 60

% způsobilých nákladů jednotlivých opatření nebo maximálně 50 % nákladů na opatření celkové.

ZÁVĚRY - NĚMECKO

Dokonce i v případě, že je ochrana, obnova a oprava památkově chráněných budov především povinností (soukromých) vlastníků, je památková ochrana v Německu velmi považována. A to nejen kvůli komplexní legislativě. Za podpory odborníků plní federální vláda, spolkové vlády i obce svoje povinnosti. Poskytují poradenství, dodávky i financování.

Hlavní důraz je kladen na zachování individuálních vlastností budov, celků i celého města.

Soukromé finanční zdroje, a to i v kombinaci s daňovými úlevami, jen zřídka stačí k obnově nebo dokonce modernizaci památkově chráněné budovy v souladu s přísnými předpisy.

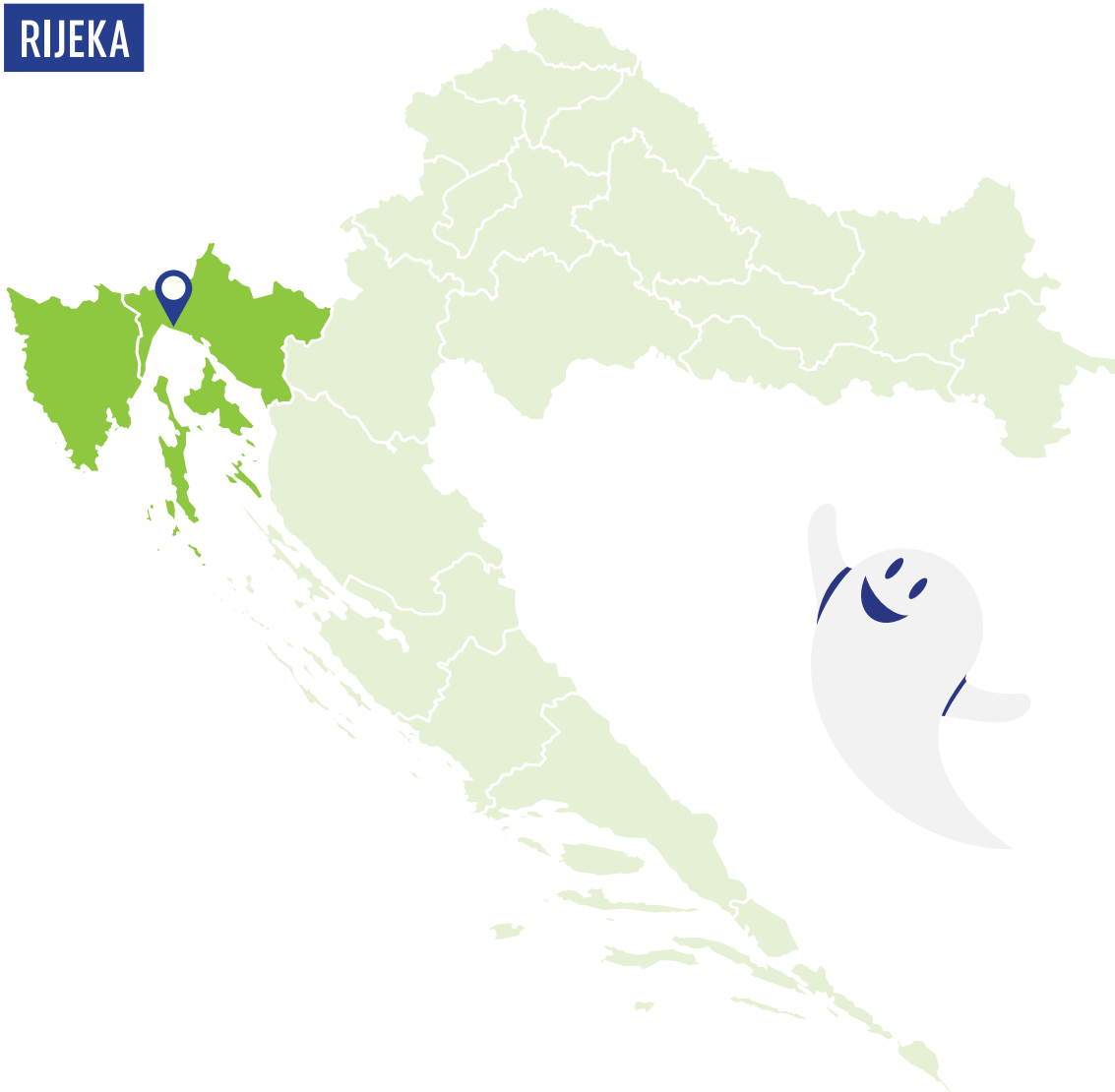
Kromě úředního ověření a skutečnosti, že se jedná o chráněnou památku, musí být dále prokázáno, že objekt stojí za zachování a že plánovaná opatření jsou v souladu s předpisy památkové péče.

(Soukromý) vlastník je vysoce závislý na místní správě. Její souhlas je totiž podmínkou všech následných opatření.

CHORVATSKO

RIJEKA

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - CHORVATSKO

Celostátní úroveň

Primární odpovědnost za kulturní dědictví je na právních předpisech a institucích na státní úrovni. Financování na národní úrovni má těsnou návaznost na rejstřík kulturního dědictví Chorvatské republiky, protože památky uvedené v tomto seznamu mají stejnou prioritu při financování stejně jako

kulturní dědictví ve státních institucích (muzea, archivy, knihovny atd.). Přímé národní financování probíhá přes úřady památkové péče, které jsou odpovědné ministerstvu kultury, sídlí však v jednotlivých městech Chorvatska.

Regionální úroveň

Chorvatské okresy a obce nemají autonomii k vydávání zákonů, mohou však vydávat své vlastní předpisy, zásady a strategické

dokumenty, které musí být v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

Místní úroveň

Místní správa je zodpovědná za vydávání povolení k umístění stavby, stavební povolení, potvrzení pro rozvoj pozemků a provádění technických prohlídek budov a vydávání

povolení a jiné úkony vztahující se k realizaci fyzické územní a stavební dokumentace na území města.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Ministerstvo kultury

Ministerstvo výstavby a fyzického plánování

Regionální odbor

Město Rijeka

LEGISLATIVA - CHORVATSKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Zákon o ochraně a zachování kulturního dědictví

Zákon o ochraně a zachování kulturního dědictví upravuje typy kulturního dědictví, ochrany kulturního dědictví, povinnosti a práva vlastníků kulturního dědictví, opatření na ochranu a zachování kulturního dědictví, provádění prací na ochranu a zachování

kulturního dědictví, správní a kontrolní činnosti, činnost a kompetence chorvatského ředitelství pro ochranu kulturního dědictví, financování ochrany a zachování kulturního dědictví, jakož i další otázky týkající se ochrany a zachování kulturního dědictví.

Zákon o fyzickém plánování

Kulturní dědictví je v zákonu o fyzickém plánování zastoupeno na několika úrovních. V článku 2 zákona je první úroveň to, že kulturní statky jsou zahrnuty do územního plánování. Na druhé úrovni je začlenění kulturních statků mezi cíle územního plánování (článek 6) a v souladu se zásadami

(článek 10) udržitelnosti územního rozvoje a kvality výstavby. Třetí úroveň zahrnuje zmínku o Rejstříku kulturních statků Chorvatské republiky jako zvláštní kategorie statků, pokud jde o zařazení do územních plánů (článek 36).

Stavební zákon

Stavební zákon začleňuje kulturní statky v několika segmentech. První segment se vztahuje k případům odchylek od základní

požadavků na stavby, což je případ kulturních statků uvedených v Rejstříku kulturních statků Chorvatské republiky (článek 16).

ZÁSADY - CHORVATSKO

Strategie rozvoje okresu Primorje-Gorski Kotar

Shrnutí

Součástí opatření na posílení konkurenceschopnosti malých a středních podnikatelů, vytváření příležitostí pro investice a rozvoj podnikatelské struktury.

Možnost jako model financování (zejména v rámci opatření III.6 a IV.6, v souvislosti s rozvojem ostrovů, pobřežní zóny a okresu Gorski Kotar).

Strategie rozvoje města Rijeky

Shrnutí

Revitalizace průmyslových a technických památek města Rijeky podle finančních možností

Očekávaná opatření

1) ochrana (prostřednictvím hodnocení stupně ohrožení, seznam priorit a práce odvedená na lokalitách)	nejsou ve vlastnictví města Rijeky, s cílem revitalizace a péče
2) návrh plánu péče o lokality ve vlastnictví města Rijeky	4) umožnění přístupu veřejnosti a turistům
3) spolupráce s vlastníky lokalit, které	5) spolupráce s aktéry z oborů vědy a tvůrčích odvětví a s podnikateli

ZÁVĚRY - CHORVATSKO

Zákon na ochranu a zachování kulturního dědictví nezmiňuje otázku péče o kulturní dědictví. Zákon pouze upravuje případy koncese, kde je vlastníkem památkového objektu stát nebo místní či regionální správa a dále povinnosti veřejné instituce, která je vlastníkem památkového objektu. Dokonce ani v těchto případech však zákon nezachází do podrobností ohledně modelů a metod péče.

Město Rijeky zařadilo nové využívání kulturního dědictví mezi své strategické cíle, což bylo akcentováno komisí pro cestovní ruch Strategického plánu rozvoje kulturního turismu města Rijeky ruchu a ze strany okresu v jeho strategickém plánu.

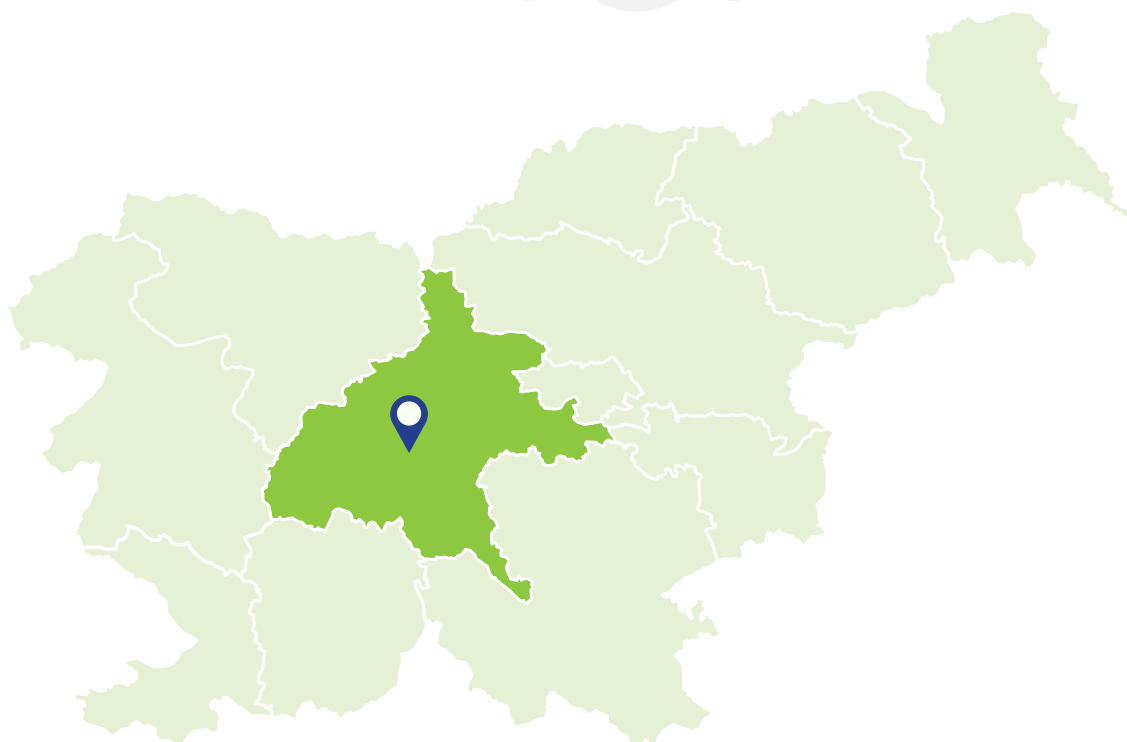
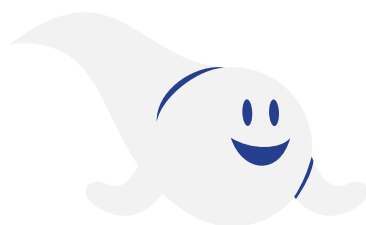
U právních předpisů týkající se kulturního dědictví však tomu tak není, a to ani pro konkrétní typy kulturního dědictví, ani pro průmyslové historické objekty. V úzké souvislosti s průmyslovým historickým dědictvím je v rámci zákona pouze uvedení tohoto dědictví mezi nemovitým kulturním dědictvím.

Systematický a komplexní přístup k revitalizaci průmyslového historického dědictví chybí, spolu s jednotným plánem realizace, funkce, stanovení etap a co je nejzávažnější, plánem péče, jakož i realistickým finančním plánem, kde by byly navrženy způsoby financování a udržitelnosti jednotlivých prostor a projektů.

SLOVINSKO

LUBLAŇ

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - SLOVINSKO

Celostátní úroveň

Ochrana kulturního dědictví je zmíněna ve slovinské ústavě a má proto má vysokou myšlenkovou hodnotu.

Slovinsko (většinou zastoupené ministerstvem kultury) spravuje dotace určené na ochranu kulturního dědictví. Primární odpovědnost za financování ochrany kulturního dědictví je v zásadě na vnitrostátní úrovni. Stát financuje

celostátní veřejné instituce, veřejné programy nevládních organizací a projekty s významem pro celé Slovinsko.

Legislativa se obecně stanovuje na celostátní úrovni a za provádění nesou odpovědnost národní úroveň i místní úrovně podle svých pravomocí.

Místní úroveň

Země není rozdělena na regiony a proto jako základní jednotky místní samosprávy vystupují obce (tzv. občiny). Na místní úrovni

vychází financování ochrany kulturního dědictví z místních kulturních programů, finanční prostředky jsou však velmi omezené.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Ministerstvo kultury (odbor památkové péče)

je odpovědné za provádění kulturní politiky a zajišťování památkové péče, a to ve spolupráci s dalšími ministerstvy a obcemi. Dohlíží také na národní databáze a informační systémy památek a kulturního dědictví.

Ministerstvo životního prostředí a územního plánování

Ministerstvo vypracovává právní předpisy, zásady a další nástroje v oblasti územního plánování a výstavby.

Ústav pro ochranu kulturního dědictví

je odpovědný za administrativní úkoly, péči o identifikaci, hodnocení a dokumentaci

památek, vypracovávání návrhů na zápis památky a vyhlášení památek, přípravu a monitorování plánů a projektů péče a obnovy, archeologické výzkumy, vzdělávací činnost a propagaci. Institut stanovuje podmínky a uděluje souhlas se zásahy do nemovitého kulturního dědictví.

Obce

vedou přehled místně významných památek, rozhodují o způsobu ochrany kulturního dědictví v rámci územního plánu, přidělují finanční prostředky, vyhláší místně významné památky a v případě prodeje památek místního významu uplatňují předkupní právo. Obce charakteru měst mohou rovněž vykonávat administrativní úkoly s pověřením státu týkající se rozvoje města.

LEGISLATIVA - SLOVINSKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Zákon o ochraně kulturního dědictví (2008)

Zákon definuje nemovitý a movitý a živé kulturní dědictví. Rozhoduje o zřízení režimu ochrany, zásazích, užívání, správě a dalších krocích ve vztahu k památkám, např. předkupní právo a vyvlastnění, financování zvláštních ochranných opatření, registrace a dokumentace, ochrana historického

dědictví v rámci plánů rozvoje, úkoly spojené s veřejným pořádkem, provádění činností na základě oprávnění a smluv, ale i zvláštní ochranná činnosti, role nevládních organizací v oblasti ochrany a také kontroly a sankce v případech porušování předpisů.

Zákon o prosazení veřejného zájmu v oblasti kultury přijatý v roce 2002

Tímto předpisem se upravuje vztah mezi státem a obcemi v oblasti kultury. Předpokládá se zde ochrana specializovaného užívání veřejně vlastněných

kulturních prostor, zachování veřejné kulturní infrastruktury a zlepšování prostorových podmínek pro kulturní a uměleckou činnost.

Zákon o partnerství veřejného a soukromého sektoru

V obecné rovině tento zákon upravuje účel a zásady soukromých investic do veřejných projektů, případně spolufinancování

soukromých projektů z veřejných prostředků ve veřejném zájmu.

Stavební zákon

Tento zákon upravuje podmínky pro výstavbu všech objektů. Pokud budova požívá ochrany podle právních předpisů upravujících ochranu kulturního dědictví,

musí být stavební práce prováděny ve spolupráci s orgánem odpovědným za ochranu kulturního dědictví.

ZÁSADY - SLOVINSKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Hlavním strategickým nástrojem plánování kulturní politiky je Národní program pro kulturu pro roky 2014–2017. Přestože se soustředí především na zajištění formálních jeho provádění, úsilí programu zahrnuje

i určení opatření, která mohou účinně reagovat na hlavní závažné problémy v oblasti kulturní oblasti a kulturních oborů, a to včetně zachování kulturního dědictví.

Činnosti

- vytváření kvalitních programů zvyšování povědomí o významu kulturního dědictví, ale i zajištění dostupnosti kulturního dědictví pro všechny skupiny návštěvníků
- pedagogické a andragogické programy v muzeích
- moderní profesní, právní i finanční rámec pro integrovanou ochranu kulturního dědictví
- posílení vědeckého a technologického výzkumu a inovací pro využívání potenciálu tradičních postupů a produktů za účelem vývoje nových výrobků a služeb

---

Financování

Fond státního rozpočtu

Granty operačního programu pro provádění politiky soudržnosti EU v období 2014–2020

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Příkladem místního úsilí a zásad je dokument Trvale udržitelná strategie rozvoje obce Lublaň pro období 2014–2020 spolu se svým Realizačním plánem trvale udržitelné strategie rozvoje města. Záměrem cílů strategického rozvoje obce Lublaň je zachovat již oceňovanou kvalitu života ve městě a posílit nezbytné rozvojové činnosti

vhodné pro dobu, v níž žijeme. Patří sem i ochrana kulturního dědictví. Strategie kulturního rozvoje obce Lublaň pro období 2016–2019 obsahuje i kapitolu o ochraně kulturního dědictví. Do roku 2019 se plánuje modernizace archeologického dědictví v širší oblasti města.

Činnosti

Strategie se skládá ze 46 prioritních projektů a 85 ostatních projektů. Realizace nebo obnova udržitelné městské struktury v

oblastech s významným úbytkem funkčnosti, zejména v případě opuštěných oblastí a velkého množství volných objektů.

Financování

Místní, národní a evropské zdroje financování

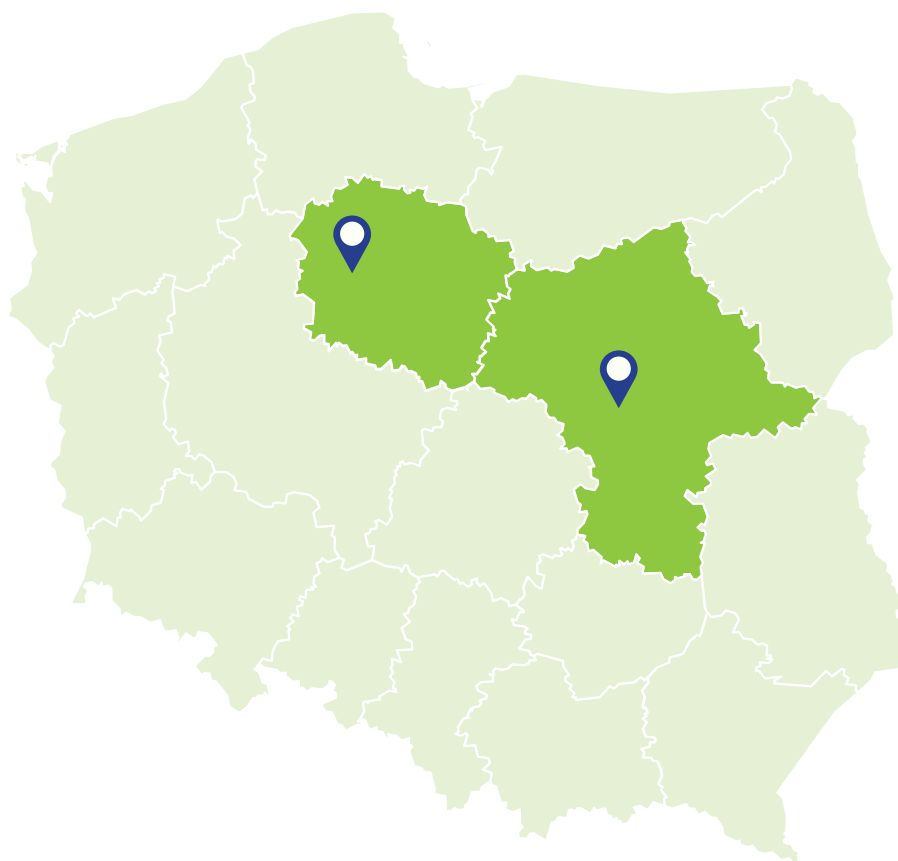
ZÁVĚRY - SLOVINSKO

Kulturní dědictví je významným faktorem v sociální a hospodářské oblasti, v oblasti životního prostředí, i v oblasti územního a kulturního rozvoje díky činnostem, které generuje, i zásadám na jeho podporu. Proto je zapotřebí integrovaný přístup zaměřený na zachování, ochranu a podporu kulturního dědictví na místní, národní i mezinárodní úrovni. Vzhledem k velmi omezeným prostředkům financování kultury z Evropských strukturálních a investičních fondů v období 2014–2020 bude objem státních dotací v příštích letech dramaticky klesat. Proto se důrazně doporučuje slovinská strategie národního kulturního dědictví pro zlepšení spolupráce mezi ministerstvy a obcemi, kde je ke zlepšení stále ještě prostor.

POLSKO

VARŠAVA A BYDHOŠŤ

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - POLSKO

Celostátní úroveň

Úloha státu jako subjektu odpovědného za zachování kulturního dědictví je odvozena z polského ústavního práva. Podle článku 5 Ústavy je úlohou Polské republiky chránit národní dědictví. Stát je se svými občany spoluodpovědný za financování kulturního dědictví.

Spolupráce státu a jeho občanů (jednotlivců nebo subjektů třetího sektoru, tj. nevládních organizací) je cílem a základem státu a organizačním rámcem ochrany kulturního dědictví.

Místní úroveň

Na místní úrovni se kulturní dědictví chrání a nově využívá na základě zásad zastupitelstva města a primátora. Na území města Varšavy je před využitím kulturního dědictví pro kulturní účely nutno vzít v úvahu právního stav objektu.

Znárodnění nemovitého majetku na území Varšavy po druhé světové válce má ještě stále vliv na přidělování nové funkce a života starých historických budov.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Jednotlivé aktéry v ochraně kulturního dědictví lze dělit do dvou stupňů: národního a regionálního. Pravomoci vojvodství, např.

kontrolu památek, lze do jisté míry převést z úrovně regionální na úroveň místní.

	Správní řízení			Řízení před správními soudy	
	1. stupně	Odvolání	2. stupně	1. stupně	2. stupně
Na ústřední úrovni	Ministry kultury a kulturního dědictví	Nespokojena strana může u orgánu požádat o přebodnocení případu, v tomto případě platí předpisy pro odvolání proti rozhodnutí	Ministry kultury a kulturního dědictví	Správní soud	Nejvyšší správní soud
Na regionální úrovni	Krajský hejtman	Odvolání proti rozhodnutí podané v řízení 1. stupně	Ministry kultury a kulturního dědictví	Správní soud	Nejvyšší správní soud
Na místní úrovni	Primátor města	Odvolání proti rozhodnutí podané v řízení 1. stupně	Ministry kultury a kulturního dědictví	Správní soud	Nejvyšší správní soud

LEGISLATIVA - POLSKO

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Zákon ze dne 23. července 2003 o ochraně a opatrovnictví památek (APGM)

V rámci APGM existuje pevně definovaná kategorizace forem ochrany kulturního dědictví. Podle polské ústavy je chránit kulturní dědictví a pečovat o něj povinností státu. Stát je se svými občany spoluodpovědný za financování kulturních prostředků. K dispozici jsou tři úrovně finanční podpory: ústřední, regionální a místní. Dokument umožňuje spolupráci státu

a subjektů soukromého sektoru (občanů a nevládních organizací).

Výše dotace může činit 50 až 100 % celkových výdajů na rekonstrukci nebo obnovu (oddíl 8 APGM). Žadatel (majitel nebo držitel) musí podat speciální žádost spolu s náležitou dokumentací. Existují i místní programy týkající se poskytování finanční podpory na základě usnesení zastupitelstev.

Zákon o územním plánování a péči o území ze dne 27. března 2003

Územní politika na národní, regionální i místní úrovni má brát v úvahu otázky týkající

se kulturního dědictví, a to i novodobého.

Zákon o partnerství veřejného a soukromého sektoru ze dne 19. prosince 2008

Zákon podporuje provádění veřejných úkolů ve spolupráci se soukromými subjekty. Veřejná iniciativa probíhá na bázi spolupráce mezi subjekty veřejného i soukromého

sektoru (čl. 4,5). V některých případech (stavby a rychlostní komunikace) jsou u soukromých partnerů vyžadovány koncese. To se nevztahuje na úkoly v oblasti kultury.

Stavební zákon ze dne 7. července 1994

Pokud jde o budovy zapsané na seznamu památek, povoluje ve věci technických a právních předpisů týkajících se výstavby

odchyly ministr na základě kladného stanoviska inspektora památek pro dané vojvodství.

Zákon o organizaci a provozování kulturních činností ze dne 25. října 1991

Subjekty provádějící kulturní činnost definované v čl. 3 mohou být příjemci dotací

na realizaci úkolů státu.

ZÁSADY - POLSKO

Ochrana a opatrovnictví památek

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Národní program pro ochranu a zachování historických památek.

Doba platnosti programu je období 2014 až 2017. Přijala Rada ministrů dle povinnosti

vymezené v APM. Hlavním cílem tohoto programu je „posílení role úlohy kulturního dědictví a zachování historických památek s ohledem na rozvoj kulturního a tvůrčího potenciálu občanů Polska“.

Činnosti

Realizace Národního programu bude probíhat v rámci finančních prostředků ze státního rozpočtu. V rámci programu spolufinancování nebudou finanční

prostředky přidělovány na úpravy, zásadní změny staveb či zásadní rekonstrukce historických památek.

Financování

Národní financování: 26 037 205 zt až 50 % částky výdajů potřebných k realizaci projektu - v případě památek výjimečné historické a umělecké nebo vědecké hodnoty, nebo

vyžadujících složité technologické znalosti a zásahy může příspěvek pokrýt až 100 % výdajů

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Program byl v předchozím období platný ve formě „Provinčního programu zachování historických památek pro období 2012 až 2015“

Podpora týkající se udržování, obnovy nebo stavebních prací s ohledem na objekty uvedené v seznamu historických památek.

Činnosti

Regionální zásady v oblasti kulturního dědictví

Financování

Prostředky regionálního rozpočtu

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

V předchozím období: Program ochrany historických památek hlavního města Varšavy pro období 2010 až 2014

Příspěvky na práce v souvislosti se zachováním, obnovou nebo stavební činností v objektech uvedených na seznamu památek.

Činnosti

Spolufinancování prací na nemovitých památkách, dotační program

---

Financování

Prostředky obecního rozpočtu

Politika regionálního rozvoje

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Národní strategie regionálního rozvoje pro období 2010 až 2020

V dokumentu se stanoví cíle politiky regionálního rozvoje, včetně cílů týkajících se venkovských a městských oblastí. Podpora

nízkouhlíkového hospodářství, ochrany životního prostředí, zmírnění a adaptace na změny klimatu, dopravní a energetické bezpečnosti, investic do zdraví a ochrany kulturního dědictví.

Činnosti

Projekty se mohou týkat kulturních a tvůrčích projektů malých a středních podniků, ale i podpory inovačních řešení pro zachování kulturního dědictví. Podpora bude rovněž

určena na „oživení“ městského prostoru prostřednictvím různých forem jeho rozvoje, včetně renovace a často i úpravám památek pro vykonávání nové funkce.

Financování

Prostředky státního rozpočtu / zdroje pocházející z prostředků vyčleněných pro

Polsko v rámci finančního výhledu EU na období 2014 až 2020

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Strategie rozvoje Mazovského vojvodství
V dokumentu se definuje rámcový program pro kulturu a kulturní dědictví: využití

potenciálu kulturního dědictví, ale i funkcí přírodního prostředí pro hospodářský rozvoj regionu a zvýšení kvality života.

Činnosti

zvýšení přitažlivosti regionu pro turisty poukázáním na přírodní prostředí a kulturní dědictví regionu, šíření kulturních a tvůrčích činností, podpora měst jako středisek

kulturní činnosti, – podpora rozvoje tvůrčích odvětví, – využití kulturního dědictví v podnikání.

Financování

Maximální podíl spolufinancování: 5 milionů EUR z celkové výše nákladů. Projekty budou

vybírány po vyhodnocení v rámci veřejné soutěže.

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Strategie rozvoje hlavního města Varšavy do roku 2020
V oblasti kultury a kulturního dědictví je hlavním cílem posílit a rozvíjet kulturní kapitál města.

Posílení pocitu identity obyvatel prostřednictvím zachování tradic, rozvoje kultury a podpory sociální činnosti

Posílení tradice hlavního města Varšavy

Činnosti

Spolufinancování prací na nemovitých památkách, dotační program

Financování

Podle výše prostředků ročního rozpočtu města

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Dodatek k Národní strategii rozvoje kultury v letech 2004 až 2020 se strategickým cílem vyváženého rozvoje kultury v regionech.

Rozvoj polského kulturního a tvůrčího odvětví řízeného ministerstvem a posílení jeho konkurenceschopnosti stimulací různých iniciativ

- a) vzdělávací aktivity
- b) vytváření platform a sítí spolupráce
- c) výzkum
- d) vytváření produktů

Činnosti

Revitalizace vybraných částí městských čtvrtí se špatným stavem, včetně lokalit

historického významu, do roku 2020

Financování

Prostředky státního rozpočtu, vlastní příspěvek příjemce projektu

---

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Strategie rozvoje kultury v Mazovském vojvodství v letech 2015 až 2020

V rámci této strategie má dojít k vytvoření mechanismů podpory kulturní činnosti a podílu společnosti na kulturních činnostech.

MÍSTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Program rozvoje kultury na území Varšavy do roku 2020

Hlavním cílem tohoto programu je rozvoj nejruznějších forem kultury.

Rozvoj volné tvořivosti a rozšíření kulturní nabídky spolu s rozvojem kulturní infrastruktury.

Zvýšení účasti obyvatel Varšavy na kulturní činnosti

Vytváření obrazu Varšavy jako evropského města kultury, které utváří svou moderní identitu a váží si svých vlastních kulturních tradic.

ZÁVĚRY - POLSKO

Model vlastnictví nemovitých památek uvedených na seznamu památek, jak je uvedeno v APGM, je model ideální. V praxi je dohled nad výkonem vlastnického práva obtížný a lze dokonce prohlásit, že ochrana vlastnictví podle zákona je spíše iluzorní. Vzroste-li povědomí celé společnosti o potřebě ochrany a rozšíří-li se na všech úrovních – regionální, národní i mezinárodní, bude to se skutečnou ochranou památek rozhodně snazší.

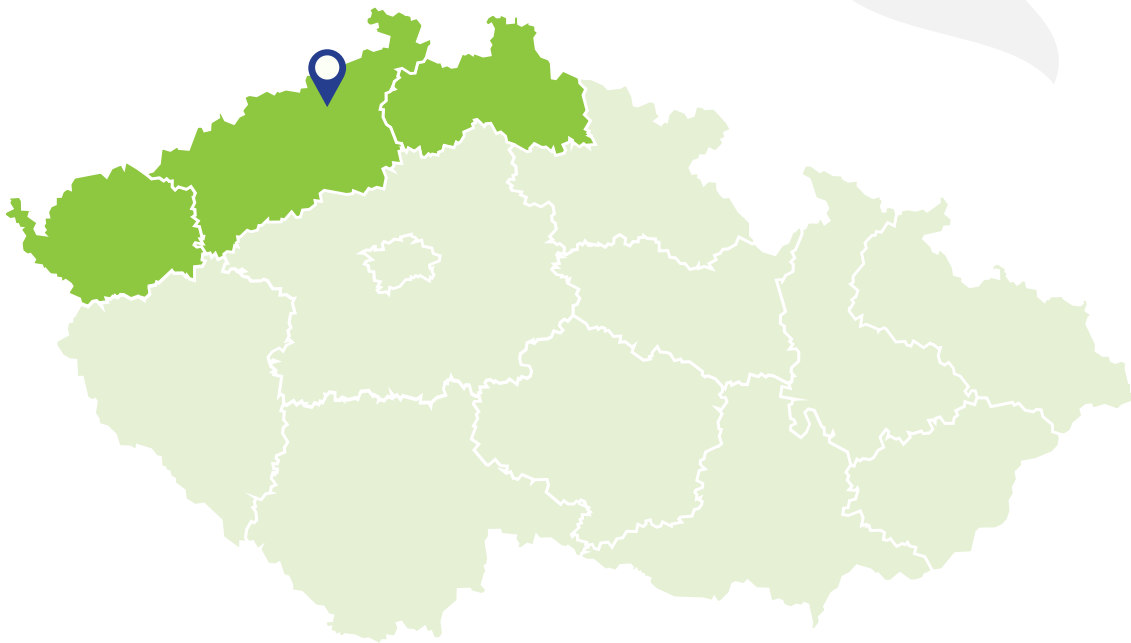
V kulturní oblasti však v Polsku model partnerství veřejného a soukromého sektoru není velmi běžný. Nicméně toto partnerství je i nadále vnímáno jako nástroj pro budoucí iniciativy v kulturním odvětví.

Z pohledu projektu zhodnocení kulturního dědictví jsou nejdůležitějšími strategickými oblastmi programu rozvoje kultury strategické oblasti „dědictví – identita - společenství“ a „tvořivost - motor rozvoje“.

ČESKÁ REPUBLIKA

MĚSTO ÚSTÍ NAD LABEM

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC - ČESKÁ REPUBLIKA

Celostátní úroveň

Státní památkovou péči provádějí orgány státní památkové péče, tj. ministerstvo kultury, krajské orgány a obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

Ústředním orgánem státní správy pro

kulturní památky v České republice je ministerstvo kultury.

Ministerstvo kultury vypracovává prognózy, strategie a návrhy dlouhodobého výhledu rozvoje státní památkové péče.

Místní úroveň

Úkoly státu v ochraně kulturního dědictví provádějí orgány krajů, pokud tyto úkoly nejsou v pravomoci ministerstva kultury nebo vlády České republiky. Orgány krajů schvalují koncepci podpory ochrany národního dědictví na území kraje na základě koncepce ochrany národního dědictví přijaté ministerstvem kultury.

Orgány obcí provádějí ochranu kulturního dědictví na svém území na základě ústřední koncepce ochrany národního dědictví přijaté ministerstvem kultury. Orgány obcí pečují o místní kulturní památky a kontrolují činnost vlastníků kulturních památek.

Hlavní aktéři a jejich úlohy

Orgány ochrany národního dědictví jsou ministerstvo kultury, orgány krajů a orgány obcí. Odbornou institucí je Národní památkový ústav.

Ústředním orgánem ochrany národního dědictví je ministerstvo kultury.

Jako ústřední kontrolní orgán byla ministerstvem zřízena památková inspekce.

Národní památkový ústav je největší státem financovaná organizace v rámci ministerstva kultury ČR. Byl ministerstvem zřízen ke dni 1. ledna 2003. Podle současných právních předpisů je ústav pověřen celou řadou odborných úkolů souvisejících se státní památkovou péčí. Ústav napomáhá občanům při péči o historické budovy a sám pečuje o hrady, zámky a paláce ve vlastnictví státu.

LEGISLATIVA - ČESKÁ REPUBLIKA

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči (v platném znění)

Zákon o SMP upravuje postavení kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón.

Účelem tohoto zákona je vytvořit komplexní podmínky pro další posílení politických, organizačních, kulturních a vzdělávacích

funkcí státu v rámci zachování kulturních památek, péče o ně, jejich přístupnosti a vhodném využívání, aby mohly hrát důležitou úlohu v rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, v utváření tradic a vlastenectví, i v estetickém vzdělání pracujících, a tím přispět k dalšímu rozvoji společnosti.

Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavební zákon („stavební zákon“)

Úkolem územního plánování je zejména zjistit a zhodnotit stav oblasti, její přírodní, kulturní a civilizační hodnoty, a vytvořit

podmínky pro ochranu prostřednictvím zvláštních předpisů.

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek a koncesních smluv

---

Právní předpis týkající se koncesních smluv umožňujících projekty partnerství veřejného

a soukromého sektoru

Vyhláška ministerstva kultury č. 66/1988 Sb. o provádění zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči

---

Vyhláška uvádí další podrobnosti o povinnostech a úkolech stanovených zákonem č. 20/1987 Sb.

ZÁSADY - ČESKÁ REPUBLIKA

CELOSTÁTNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Grantové programy provádí ministerstvo kultury, které stanovuje požadavky na žadatele.

Program záchrany, Program podpory obnovy kulturních památek, Program podpory

památek UNESCO, Program regenerace městských památkových rezervací a zón, Program regenerace památkových rezervací a zón na území obcí

Činnosti

Financování

Státní rozpočet

Daňové úlevy pro majitele a nabyvatele

kulturní památky dle zákona 586/1992 Sb. o daních z příjmů

REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ

Shrnutí

Koncepce rozvoje kultury a památkové péče v Ústeckém kraji pro období 2014 až 2020   státní památkové péči a Zásad financování fondu rozvoje Ústeckého kraje schváleného zastupitelstvem Ústeckého kraje dne 28. 1. 2009

Program vychází ze zákona č. 20/1987 o

Činnosti

Vize a cíle zachování kulturních památek a jeho financování

Financování

Minimální částka příspěvku je 30 000,- Kč na jeden projekt a rok.   V případě obnovy kulturní památky může příspěvek pokrýt až 100 % celkových způsobilých nákladů.

Maximální výše příspěvku je 70 % celkových způsobilých nákladů.

ZÁVĚRY - ČESKÁ REPUBLIKA

Ochrana kulturního dědictví se řídí především zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči (ve znění pozdějších předpisů, „zákon o SMP“). Tento zákon je aktuální platnou legislativou zajišťující ochranu kulturních památek a jiných objektů. Zákon je v mnoha částech zastaralý, ministerstvo kultury ale vypracovalo zákon nový, který měl plně nahradit zákon č. 20/1987 Sb.

Návrh zákona nebyl v létě 2017 Parlamentem ČR schválen. V říjnu 2017 proběhly volby do Poslanecké Sněmovny Parlamentu a osud návrhu zákona je díky novým poslancům a novému ministru kultury nejasný.

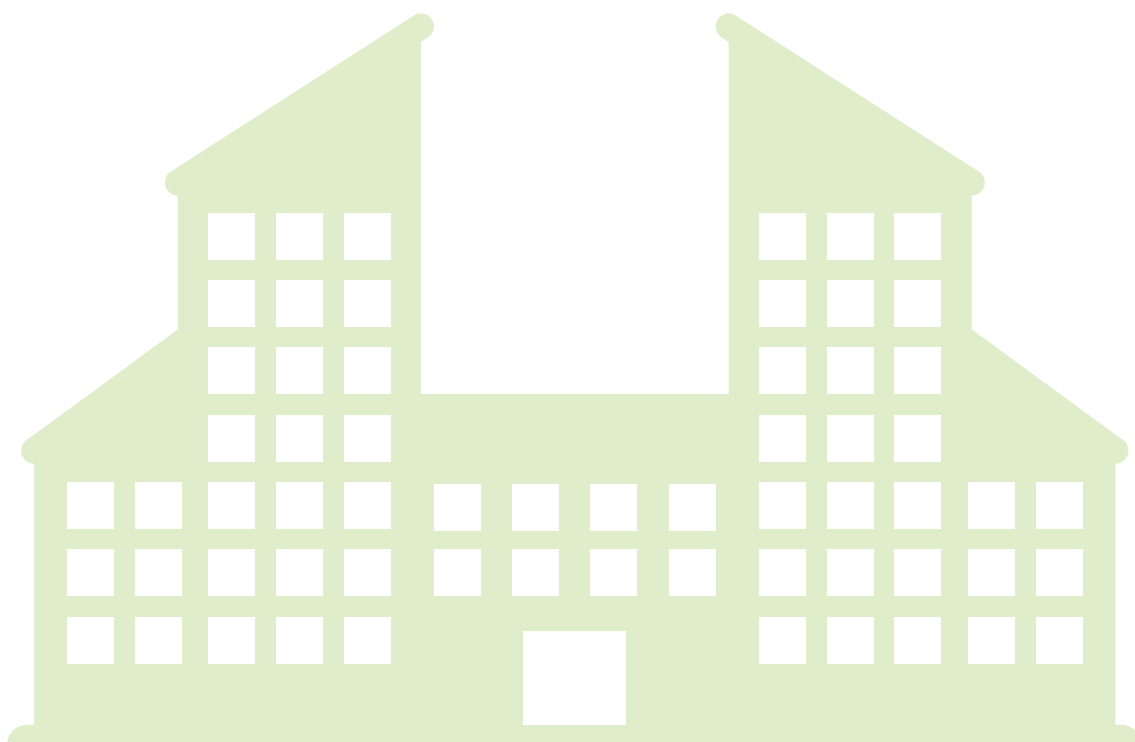
O památkový objekt pečuje jeho majitel na své vlastní náklady. Soukromý vlastník může požádat o finanční podporu, která je poskytována orgány kraje nebo obce z jejich rozpočtů, a to na základě žádosti vlastníka. Orgány krajů a obcí mohou realizovat i své místní programy podpory.

Ministerstvo kultury provádí několik programů podpory vlastníků památek, např. Program záchrany, Program podpory obnovy kulturních památek, Program podpory památek UNESCO, Program regenerace městských památkových rezervací a zón, Program regenerace památkových rezervací a zón na území obcí. Tyto programy jsou financovány ze státního rozpočtu.

PŘEHLED

PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ A ZÁSAD

PŘEHLED INSTITUCIONÁLNÍCH RÁMCŮ

Itálie – Janov a Milán

Za národní památky nese primární odpovědnost celostátní úroveň prostřednictvím MiBACT, za místní památky pak obce a regiony.

Řídící zákon pro oblast kulturního dědictví upravující všechny aspekty tohoto sektoru vypracovává ministerstvo kulturního dědictví a činnosti a cestovní ruch.

Maďarsko – Pécs

Ochrana a zachování kulturního dědictví (hmotného i duševního) je odpovědností sdílenou mnoha vládními institucemi.

Identifikace, evidence, ochrana a rozvoj místních nemovitých památek je odpovědností dané obce.

Německo – Norimberk

Federální německá vláda má v podstatě pouze úlohu spolufinancování.

(regionální úroveň).

Ochrana kulturního dědictví je jedním z neodmyslitelných úkolů spolkových zemí

Veškeré požadavky, žádosti o financování a plánování se primárně řeší na místní úrovni.

Chorvatsko – Rijeka

Primární odpovědnost za kulturní dědictví a související právní předpisy je na celostátní úrovni.

předpisy, zásady a strategické dokumenty v souladu s celostátními právními předpisy.

Na regionální úrovni se vypracovávají

Za vydávání povolení, dohled a provádění jsou odpovědné orgány obcí.

Slovinsko – Lublaň

Stát Slovinsko spravuje dotace určené na ochranu kulturního dědictví. Stát financuje celostátní veřejných instituce, veřejně prospěšné programy nevládních organizací a projekty.

Země není rozdělena do regionů. Obce vystupují jako základní jednotky místní samosprávy. Na místní úrovni jsou finanční prostředky velmi omezené.

Polsko – Varšava a Bydhošť

Primární odpovědnost za ochranu kulturního dědictví a související právní předpisy je na celostátní úrovni.

předpisy, zásady a strategické dokumenty v souladu s celostátními právními předpisy.

Na regionální úrovni se vypracovávají

Za vydávání povolení, dohled a provádění jsou odpovědné orgány obcí.

Česká Republika – Ústí nad Labem

Ústředním orgánem ochrany národního dědictví je ministerstvo kultury. Jako ústřední kontrolní orgán byla ministerstvem zřízena památková inspekce.

Orgány obcí provádějí ochranu kulturního dědictví na svém území na základě ústřední koncepce ochrany národního dědictví přijaté ministerstvem kultury.

PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Itálie – Janov a Milán

Pravidla užívání a nového využití kulturního dědictví stanoví národní zákon, který také organizuje finanční podporu veřejných i soukromých subjektů. Zákon je základní normou upravující kulturní dědictví. Kromě

něj jsou tu i další, podrobnější předpisy upravující různé aspekty.

Těmito regionálními předpisy se stanovují hlavní účely péče o kulturní dědictví.

Maďarsko – Pécs

Zákon LXIV o ochraně kulturního dědictví.
Podle tohoto zákona se nemovité památky

dělí mezinárodní, národní a místní a má se o ně odpovídajícím způsobem pečovat, mají se chránit, využívat a prezentovat.

Německo – Norimberk

Právní základ ochrany kulturního dědictví na území Bavorska představuje Bavorský zákon o památkové péči.

Upravuje povinnosti a rozhodování a stanoví opatření, která jsou předmětem povolování a spolufinancování.

Chorvatsko – Rijeka

V Chorvatsku upravuje typy kulturního dědictví, opatření, stavební úpravy a financování ochrany kulturního dědictví

zákon o ochraně a zachování kulturního dědictví.

Slovinsko – Lublaň

Nejdůležitějším právním předpisem je v tomto ohledu zákon o ochraně kulturního dědictví z roku 2008, který definuje většinu postupů týkajících se ochrany kulturního dědictví.

Ostatní legislativní podrobnosti týkající se této problematiky jsou uvedeny v tzv. zákonu o partnerství veřejného a soukromého sektoru nebo ve stavebním zákonu.

Polsko – Varšava a Bydhošť

Celostátním právním předpisem je zákon o ochraně a opatrovnictví památek (APGM) a obsahuje i pevně daný přehled forem kulturního dědictví.

Tento zákon se opírá o zákon o územním plánování a péči o území, zákon o partnerství veřejného a soukromého sektoru a zákon o organizaci a provádění kulturní činnosti.

Česká Republika – Ústí nad Labem

Ochrana kulturního dědictví se řídí především zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči. Tento zákon je aktuální platnou legislativou zajišťující ochranu

kulturních památek. Zákon je v mnoha částech zastaralý, ministerstvo kultury ale vypracovalo zákon nový.

PŘEHLED ZÁSAD

Itálie – Janov a Milán

Ochrana a využívání kulturního dědictví
Zákon musí hledat rovnováhu mezi ekonomickou činností a zachováním kulturního dědictví. Z tohoto pohledu se

italští zákonodárci prostřednictvím několika různých předpisů a zákona o kulturním dědictví usilují o zásahy ve všech aspektech. Jedním z hlavních cílů tohoto regionálního zákona je velký důraz na roli soukromé sféry.

Maďarsko – Pécs

Ochrana kulturního dědictví, usnesení zastupitelstva 37/2002
Vyhláškou zastupitelstva města se stanoví

seznam nemovitých památek chráněných na místní úrovni a určuje konkrétní výše podpory.

Německo – Norimberk

Program kulturních památek národního významu (od roku 1950)
Obecné zásady pro poskytování finančních prostředků pro ochranu památek

Ochrana kulturního dědictví v oblasti rozvoje měst (Städtebaulicher Denkmalschutz)
Obecné zásady pro podporu rozvoje měst

Chorvatsko – Rijeka

Strategie rozvoje okresu Primorje-Gorski Kotar k posílení konkurenceschopnosti malých a středních podnikatelů.

Strategie rozvoje města Rijeka k revitalizaci průmyslových a technických památek.

Slovinsko – Lublaň

Hlavním strategickým nástrojem plánování kulturní politiky je Národní program pro kulturu pro roky 2014–2017.

Příkladem místního úsilí a zásad je dokument Trvale udržitelná strategie rozvoje obce Lublaň pro období 2014–2020

Polsko – Varšava a Bydhošť

Národní program pro ochranu historických památek (2014–2017)
Národní strategie pro regionální rozvoj (2010–2020) a rozvoj kultury (2004–2020)

Strategie rozvoje Mazovského vojvodství
Strategie rozvoje hlavního města Varšavě a její kultury do roku 2020

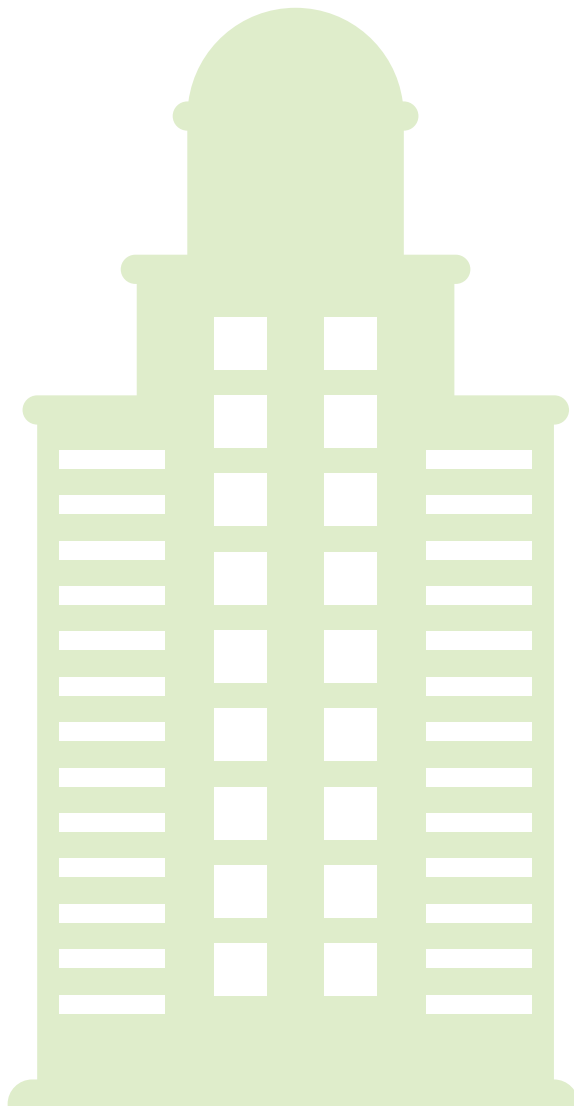
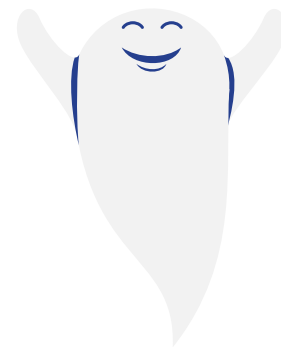
Česká Republika – Ústí nad Labem

Grantové programy provádí ministerstvo kultury, které stanovuje požadavky na žadatele.

Koncepce rozvoje kultury a památkové péče v Ústeckém kraji pro období 2014 až 2020

ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

VŠEOBECNÉ ZÁVĚRY

Ze zkušeností jednotlivých partnerských měst vyplývá, že kulturní dědictví je významným faktorem v sociální a hospodářské oblasti, v oblasti životního prostředí, i v oblasti územního a kulturního rozvoje díky činnostem, které generuje, i zásadám na jeho podporu. Proto je zapotřebí integrovaný přístup zaměřený na zachování, ochranu, revitalizaci i propagaci kulturního dědictví na místní, národní i mezinárodní úrovni.

V mnoha zemích se většina programů i financování zaměřuje na zachování celostátně významných kulturních památek. Náš výzkum ukazuje, že v rámci ochrany kulturního dědictví je potřeba posunout více do popředí význam možné přeměny nevyužívaných budov.

Řada budov, z nichž jsou dnes architektonické památky, obohacuje naše životní prostředí jen díky své modernizaci pro jiné účely poté, co přišly o svou původní funkci. Historická stavba je cenným hmotným dědictvím nejen z hlediska jedinečnosti, umělecké hodnoty a své funkce v rámci svědectví dějin, ale také z hlediska potenciální využitelnosti. Přeměna je odůvodněná i nutná z pohledu ekologického i ekonomického. Zejména při demolici budov charakteru památky dochází nejen k nevratné kulturní škodě, ale tento akt představuje i konkrétní materiální újmu.

Proto je důležité požadovat a prosazovat nové způsoby využití nevyužívaných historických budov, které již nejsou potřebné z pohledu své původní funkce. K revitalizaci historických budov již došlo a bude i nadále docházet po celé Evropě, a to pro potřeby obchodní i potřeby služeb – příkladem jsou muzea, místa kultury a setkávání, školky, nebo kluby pro mladé. V tomto případě je z hlediska opětovného využívání jedním z nejdůležitějších aktérů tvůrčí a kulturní odvětví, jelikož generuje hospodářský růst a inovace. K tomu zde stále ještě existuje vysoká poptávka po pracovní síle.

Bylo by žádoucí mít pro přeměnu nevyužitých historických budov k dispozici národní strategie, a tím také podmínky a základ pro dlouhodobou spolupráci mezi různými odvětvími, jako je např. kulturní průmysl, cestovní ruch, vzdělávání, věda a soukromý sektor. Strategii usnadňující přístupnost požadovaných objektů a poskytující finanční prostředky k jejich revitalizaci.

Zároveň by mělo být politickým úkolem pěstování veřejného povědomí o přidané hodnotě nového využití památek a tím vytváření celonárodního uznání koncepcí přeměny.

Provádění tohoto typu projektů vyžaduje strukturovaný decentralizovaný přístup. Mohl by existovat orgán na místní úrovni, který by inicioval, plánoval a řídil financované projekty a zajišťoval jejich udržitelnost a prováděl koordinaci úsilí příslušných místních složek a jiných sektorů. Kromě toho by mohl zajišťovat kontakt mezi vlastníky a subjekty pro plánování projektů s investory a transparentním způsobem identifikoval možnosti státní finanční podpory.

Potřebám revitalizace je třeba přizpůsobit i právní předpisy na ochranu kulturního dědictví, například věnovat zvláštní pozornost průmyslovým objektům historického významu, kde již neprobíhá výroba. Tyto budovy budou mít zvláštní nároky už jen svou velikostí a povahou.

Při plánování přeměny dochází ke zdánlivě neřešitelným rozporům mezi předpisy pro územní plánování a výstavbu, např. podmínkami pro požární ochranu, únikové trasy, zvukovou izolaci nebo energetickou účinnost, a předpisy památkové péče, jejichž cílem je zachovat původnost stavby.

Nezbytně nutnou zásadou zde musí být pečlivost přestavby a respektování historického dědictví. Současně ale musí při přetváření objektu zůstat prostor pro kreativní úsilí. Jedním z hlavních úkolů pro všechny zúčastněné je tak zvládnutí rozhraní mezi památkovou péčí a revitalizací.

ZVLÁŠTNÍ DOPORUČENÍ K PROJEKTŮM ZHDNOCOVÁNÍ KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Dát všeobecně závazná doporučení k dalším krokům je velmi složité, neboť péče o kulturní dědictví je téma velmi citlivé a výrazně se liší podle podmínek dané země.

Pro realizaci konceptů přeměny památkově chráněných budov trvale udržitelným způsobem si totiž vedoucí projektu musí opatřit dostatek informací o obecných zásadách ve své zemi, regionu nebo městu, rozšířit si své vlastní znalosti, mluvit s odborníky a především se intenzivně zapojit do spolupráce s jinými subjekty a zlepšit informovanost veřejnosti o nutnosti svého projektu.

Při komplexním plánování procesu opětovného využívání je nutno zvážit tyto ohledy:

1. Kontrola právního postavení objektu a jeho vlastnictví

Je budova vlastněná státem, nebo je v soukromém vlastnictví? Jakému režimu ochrany památka podléhá? Je chráněná zcela nebo jen částečně? Uplatňuje někdo na objekt nějaké nároky?

2. Kontrola stavu objektu a jeho hodnoty

Během tohoto procesu je také třeba zvážit uměleckou, historickou nebo vědeckou hodnotu objektu pro budoucí generace.

3. Předložení nápadů a podnětů příslušnému orgánu památkové péče.

Před projednáním s úřady je třeba vypracovat jasnou představu a ověřit možnosti využití, ale i omezení a nutná povolení.

4. Vypracování plánu činnosti za pomoci odborníků

Účast na školeních, analýza a optimalizace nákladů, integrace a spojení s dalšími modely činnosti pro možnost křížového financování, výměna informací s jinými modely osvědčených postupů

5. Maximální využití regionální i národní spolupráce v zájmu prosazení a podpory projektu

Kulturní platformy, spolky cestovního ruchu, nadace a spolky pro ochranu památek, místní spolky, okresní spolky, tisk, vzdělávací instituce, muzea, vysoké školy, profesní organizace, organizace kulturních sektorů, organizace podnikatelů a podniků

PŘÍRUČKA K ZÁSADÁM, STRATEGIÍM A PŘÍSTUPŮM

